

POHOD

Letna naročnina znaša 40— Din. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3/I. Račun pri Poštni hranilnici št. 16.160. Rokopisov ne vračamo! Telefon št. 21-09.

V Ljubljani, dne 21. oktobra 1933.

Štev. 42 — Leto II.

Nacionalisti!

V soboto in nedeljo volite vsi
nacionalne liste, ki so plave!

Nacionalisti!

Delavska zbornica mora po-
stati žarišče nacionalne ideje!

IZHAJA VSAKO SOBOTO



Prvi strel v hrbet

VLADIMIR GORTAN

(† 17. oktobra 1929.)

V zarji jesenskega jutra je odjeknila pred štirimi leti salva, ki je prinesla smrt borcu za svobodo istrskega ljudstva — Vladimiru Gortanu. S svojo smrtjo pa je ta pripusti kmečki, tanu. S svojo smrtjo pa je ta pripusti kmečki, tanu. S svojo smrtjo pa je ta pripusti kmečki, tanu.

Fašizem je v svoji zverinski besnosti postal slep in je pozabil na zgodovinsko dejstvo, da iz prelite krvi rastejo čudežne rože. Pozabil je na zgodovino lastnega naroda, osramotil je italijansko ljudstvo, ki je v preteklem stoletju samo vodilo borbo za svojo svobodo. V svojem velikem svrhu do vsega, kar je jugoslovanskega, je posebno do sodišče videlo pred seboj pet zvezanih in do smrti mučenih fantov, ki so imeli edini greh, da jih je rodila hrvaška mati, katere niso hoteli zatajiti. Za temi fanti pa je videl fašizem še ves naš zasluženi narod v Primorju in videl je tudi našo Jugoslavijo.

Ko je general Cristini čital obsodbo Gortanu, jo je čital tudi nam. Strelci, ki jih je Vladimir Gortan dobil v hrbet, so veljali našemu narodu. Saj tega fašizem tudi ni zakrival. Strupenega žolca so razlivali v velikih množinah po časopisu; v razpravni dvorani pa je bilo slišati prevečkrat naše ime. Sojeni smo bili zato, ker živimo. Kako bi mogla biti drugače obtežljiva okolnost Gortanova hrvaška pesem, ki jo je prepeval od svojih mladih nog; kako bi bilo drugače mogoče, da velja za »corpus delicti« navadno sokolsko pero, ki so ga pri preiskavi našli na Gortanovem domu in je ležalo v Pulju na mizi pred sodniki. Fašizem pa je mislil, da smo narod strahopetec, da bo naše primorsko ljudstvo klonilo. Fašizem ne pozna zgodovine. Kajti, če bi jo poznal, bi vedel, da narod, ki daje Matije Gubce, Gradnike, Petre Mrkonjiće, Prinčipe in neštete slične junake, zna umirati za svoje ideale; vedel bi, da bo narod, ki je šel preko albanske Golgote, preko Suhega bajerja, Radgone, Kotora, Judenburga in drugih postaj našega križnega pota, znal doprinesiti še novih žrtev.

Vladimir Gortan je svojo žrtev doprinesel moško in junaško, kot pravi potomec naših borec za svobodo. Dragocena je za nas ta žrtev. Saj je Gortan s svojo smrtjo povedal nam vsem, svojim rabljem in vsemu svetu, da je naš narod v Istri popolnoma naš in v svoji veliki zavednosti zvest svojim prednikom. To je tisti preprosti in neuki kmečki narod Istre, ki je začel v zadnji dobi pred vojno z razvojem svoje prosvete. In vendar, kljub priprostosti, kljub neizobraženosti, je naš istrski seljak odločno zaveden. Tega močnega biti veseli tembolj, ko vidimo, na žalost, da ni nacionalna zavest zadeva naših širokih mas in da so celo mnogi taki, ki se trkajo na svoje nacionalne prsi, v resnici tako plitki, da bi ne doprinesli za svoj pripravljen niti najmanjše, kaj šele Gortanove žrtev. Brez voditeljev in učiteljev vztraja istrski narod v težki borbi za svoj

obstanek in sam obsodi tiste omahljivce, ki se prodajo zatiralcu.

Gortana bi si morali vzeti za vzgled vsi tisti, ki znajo zabavljati in zahtevajo od svoje države vse; niso pa pripravljeni dati ničesar. Priprosti kmečki fant jim pokaže, kakor je prava, nesebična in požrtvovalna ljubezen do naroda in domovine. Vladimir Gortan je bil tudi v Jugoslaviji. Iskal je dela in kruha, a kljub priporočilu jugoslovanske Matice ga ni dobil. Vrnil se je v Istro, k svojim domačim in s seboj nesel za spomin na svobodno domovino — sokolsko pero. Ni pa nergal, ni obsojal Jugoslavije, ki mu ni mogla dati koščka kruha. Njegova ljubezen je bila prevelika, da bi jo omadeževal na tak način. Ostal je še vedno zvest borec za svobodo našega naroda, da bo nekdaj tudi preko Istre razprostrl svoja krila naš orel. V tem je veličina njegovega narodnega čuvstva in njegove žrtev.

Njegova žrtev pa je pripomogla tudi k temu, da se je jugoslovanski narod spet zavedel, da ima dolžnosti napraviti bratom onstran meja. Resnica je, da so politične razmere v predsedstojanarski Jugoslaviji zakrivil, da smo v brezplodnih in malenkostnih, zato pa tembolj divjih političnih bojih izrabili vse svoje energije in vse svoje zanimanje. Tako ni ostalo za pozitivno delo ne moči ne časa; naši bratje na Koroškem in Primorskem pa so bili skoro pozabljeni. Pravega jugoslovanskega nacionalista, ki nosi v svojem srcu sanje o Veliki Jugoslaviji od Črnega morja do onkraj Soče, je morala nemarnost nad našimi najbolj perečimi vprašanji obupno boleti. Medtem ko smo se prepirali za prvenstvo, nismo mislili na dve rani, ki zevata na našem narodnem telesu in ki grozita, da izkrevavi naš slovenski del našega naroda.

Gortanova žrtev je prinesla v to zablodo dokaj iztreenjenja. Velehrvat je vprašal: »Kako to, da gre naš veliki Hrvat Pavelić v avdienco k Mussoliniju baš v tistih dneh, ko Mussolinijevе črne srake streljajo Hrvata Gortana v hrbet?« Odgovor ni težak in s stokratno slepoto mora biti udarjen tisti, ki ni doumel resnice. Ob Gortanovi smrti so tisoči prej zapeljanih ljudi spoznali, da je jugoslovansvo vendar le eno in isto.

Hrvat Gortan je našel pot ravno tako v slovenska in srbska srca, kakor jo je našel v hrvaška. Vsa Jugoslavija je dokazala, da je v spoštovanju naših žrtev in v borbi proti zunanjim sovražnikom edina. Tudi v razvoju jugoslovanske miselnosti je Gortanova žrtev doprinesla svoj nemajhen delež. Tudi je Gortan pripomogel in so kasneje njegovi štiri bratje, padli na bazoviški planoti, dopolnili pot k spoznanju jugoslovanskega naroda, da mora biti proti zapadu bolj čuječ in da mora z večjim zanimanjem in s priskrbnejšim čuvstvom spremljati Golgoti našega ljudstva pod Italijo.

Lahko rečemo, da ni Vladimir Gortan šel na Golgoti svojega življenja brezplodno. Njegova smrt je kljub krvavi tragiki in baš zato svetelnik, ki se nam je prižgal zato, da spozna jugoslovanski narod svojo pravo pot in svoj obraz. Gortanova krvava žrtev je porok lepših, svetlejših dni, ki napočijo njegovemu tlačenemu istrskemu ljudstvu in vsej prostorni jugoslovanski domovini.

Volitve v Delavsko zbornico

Dvakrat smo nacionalisti že preizkusili svoje moči. Pri državnozborskih volitvah in pri prejšnji nedeljski pri občinskih volitvah. Dvakrat smo nacionalisti nastopili in dokazali, da mora vladati v Jugoslaviji nacionalni kurs. Ne smemo dopustiti, da bi se kdorkoli igral z usodo našega naroda. Povsod po svetu zmaguje nacionalna fronta. Tudi pri nas mora biti zmagoslavna, ker le potem smemo res pričakovati, da bo naša mlada država srečna in da bo imela najlepšo bodočnost. Ponovno in da je preizkusili svoje moči. Pokazala smo, da je naša fronta močna, jeklena, nepremagljiva. Nasprotnike naše ideje smo porazili, nismo jih pa še popolnoma iztrebili. Še dvigajo tu pa tam glave in čakajo na priložnost, da se znova vržejo v borbo z nami.

V nedeljo so volitve v Delavsko zbornico. Med nami je veliko število delavstva in nameščenstva. Imamo pa tudi vse polno odkritih prijateljev, ki čakajo za soboto in nedeljo naših navodil. Ta dneva bo tretja borba, tretja preizkušnja naše moči. Marksisti, ki zastrupljajo s svojo internacionalno naše ljudstvo in njih pomočniki klerikalci, so na delu ter imajo tudi za volitve v Delavsko zbornico lastne liste. Svoje liste pa imajo tudi nacionalni delavci in nameščenci. Njihove liste so plave. Zato se moramo odločiti tudi v soboto in nedeljo, kako bomo pripomogli do največje zmage nacionalnim listam.

Predvsem je dolžnost vsega našega članstva, da gre samo na voliče. Vsi do zadnjega, kdorkoli ima volilno pravico. Voliti je ta pla-

vo. Listo nacionalnega delavstva in nameščenstva. Kdor nima volilne pravice, postani agitator za te liste. Opozarjaj drug drugega na volitve. Opozarjaj drug drugega, da ne gre za malenkost, da gre za veliko stvar, za tretjo preizkušnjo nacionalnega prepričanja. Tudi v tem primeru mora zmagati nacionalna ideja, mora zmagati nacionalna fronta. Opozarjamo tudi, da budno pazite na zadržanje nasprotnikov. Onemogočiti je vsako nezakonito in nedopustno agitacijo. Nasprotniki bodo klevetali in blatili vse, kar je resnično dobro in pošteno. S takimi ljudmi opravite najboljše, ako ste za njih besede gluhi in sledite klicu svoje zdrave pameti, ki veleva, da je rešitev vsega zlega le v zdravem nacionalizmu.

Ne kličemo vas prvič, ne zadnjič. Klicali smo Vas že večkrat in Vas bomo še klicali, kadar bo potreba. Kadarkoli gre za sveto nacionalno stvar bomo stopali v istih vrstah. Kadarkoli gre za sveto nacionalno stvar bomo vsi storili svojo dolžnost. Danes Vas kličemo, da izbojujete našemu nacionalno zavednemu delavcu in nameščencu zmago. Da jim pomagate zavojevati rdečo trdnjavo, ki mora postati strogo nacionalna. Delavska zbornica kot eminentno važna socialna ustanova ne sme biti rdeča, ne sme biti klerokomunistična, ona mora biti nacionalna. Delavska zbornica ne sme biti narodu v sramoto, ona mora biti narodu v čast in ponos. Zato vsi do zadnjega na položaje! Vsi na delo! Stavimo svojo dolžnost in pokažimo, da je nacionalna fronta nepremagljiva.

Vsi na voliča! Vsi za listo nacionalnega delavstva in nameščenstva, ki je plava.

Nacionalisti! V soboto in nedeljo volite vsi nacionalne liste, ki so plave!

Nacionalisti! Delavska zbornica mora postati žarišče nacionalne ideje!

DELAVCI IN NAMEŠČENCI SOKOLI, KAJ JE VAŠA DOLŽNOST?

Volitve v Delavsko zbornico so pred nami. V ta naš stanovski parlament bodo izvoljeni delegati za daljšo dobo in je zato potrebno, da vas, tovariši nacionalisti, opozorimo na sledeče: Pri teh volitvah si stopijo nasproti marksistični internacionalci, krščanski socialci in strnjene vrste zavednega jugoslovanskega nacionalnega delavstva in nameščenstva.

Vedeti morate, da ne morete voliti rdeče liste marksistov, za katerimi se skrivajo tudi vsi anacionalni elementi in sovražni nam tujerodci, ki nimajo niti trohice ljubezni za naš narod in ki kažejo to svoje sovraštvo do vsega, kar je jugoslovansko, ob sleherni priložnosti, zlasti v svojih obratih. Prišli so k nam le zato, da si zberejo iz znoja in dela naših ljudi svoje bogastvo, ki ga uporabljajo v tujini za bič, ki naj bi zavladal nad našo Jugoslavijo. Sokoli in strelci ter vsi ostali pristaši nacionalnih organizacij, ali je mar vaše mesto pri volitvah prihodnje nedelje na strani teh izkoriščevalcev našega ljudstva?

Ne! Vaša sveta dolžnost je, da greste v neizprosno boj za novo nacionalno borbeno strokovno fronto, ki je z vsem dosedanjim delom povsod pokazala, da je prava, močna in edina zaščitnica vseh nameščencev in delavcev. Ali Vas vsi dosedanje dogodki izven naših državnih mej doslej še niso dovolj izučili? Ali se boste mar pustili še nadalje voditi od majhne peščice marksističnih generalov in se dali vpregati v internacionalni voz, ki so ga zapustili vaši tovariši že vsepovsod? Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije s centralo v Zagrebu, ki nosi naslov »Savez privatnih namještenika Jugoslavije«.

z vsemi njenimi podružnicami v Dravski banovini je marksistična strokovna organizacija, članica II. internacionale in je v kolaboraciji z marksistično Strokovno komisijo avantgarda marksistične ideologije.

To si naj vsak Sokol in vsak član strelskih družin dobro zapomni!

Prav tako ni vaše mesto med redkimi ovčicami punktaških voditeljev in slovenskih katoliških separatistov, ki so z vsem svojim nehanjem v mladi zgodovini naše nacionalne države več kot jasno dokazali, da jim ni za smotreno in pozitivno delo v korist vsega naroda in močne Jugoslavije, temveč so iz sebičnih strankarskih ozirov žrtvovali dragocene narodne dobrine propasti in zamudili najlepše prilike za napredek celokupnosti. Zasejali so med brate po duhu in krvi proketo seme sovraštva in izdajstva, nato pa se družili brez vsakega sramu z največjimi narodnimi sovražniki in izdajicami.

Naš pokret je sicer še razmeroma mlad, vzklik je pa iz krvi onih stotisočev, ki so s svojimi kostmi na bojnih poljanah pomagali graditi zedinjeno Jugoslavijo. Sokoli in strelci ter vsi nacionalisti! V najkrajšem času vam bo popolnoma jasno, kdo je vaš resničen zaščitnik in kdo vas hoče le še naprej izkoristiti. Samozavest in nacionalni ponos morata slehernega izmed vas, ki ljubite svojo domovino, privedi med nas! Zato posvetimo zadnji teden pred volitvami v Delavsko zbornico vse svoje sile svetemu nacionalnemu boju, iz katerega moramo iziti častno za nas in našo domovino!

Tovariši nacionalisti! Pomislite samo, da je postal v zadnjem času v naši, na zunanjo prijazni industriji, pritisk tujcev in zlasti marksistov tako močan, da se naši tovariši boje, da bodo v primeru, če se bodo izvedle volitve v obratih in bodo oni volili našo listo, zaznamovani kot »garjevi« in da bodo ob prvi priliki vrženi na cesto. Zato zahtevamo: Volitve izven obratovalešč, da bo kontrola, kdo je volil našo listo, po nasprotnikih nemogoča in da bodo naši tovariši, ki so pripravljene vsrk trenutek žrtvovati tudi življenje za svojo ljubljeno domovino, lahko brez skrbi in kontrole svobodno glasovali. To naj vzamejo na znanje tudi vsi merodajni činitelji!

Volitve morajo biti res svobodne in brez kontrole ter pritiska marksistov in nam sovražnih tujerodcev! Žal, da morajo biti v strahu za svoj kruh tudi bratski Čehoslovaki v naših industrijskih obratih. Moč sovražnih nam tujcev je tako velika, da se celo Čehoslovaki boje agitirati za nas, ko pa vidijo, da imamo že mi kot gospodarji na lastni zemlji tako malo zaslonbe, da si upajo marksisti in njihovi trabantje uganjati z nami, kar se jim le poljubi.

Pričakujemo, da se bodo odprle oči prav vsakemu našemu človeku in da bo vsak brez pomisleka vstopil v bojne vrste jugoslovanskih nacionalnih delavcev in nameščencev. Kdor bi pa hotel ostati na strani marksistov, naj ve, da potem zanj ni več imena: nacionalist. Isto velja tudi za vse člane sokolskih in strelskih organizacij, ki bodo nedvomno trezno preudarili dejanski položaj in se ne bodo dali v nobenem primeru pregovoriti, da bi glasovali za rdečo in črno internacionalce. Prevečkrat so že marksistična in katoliška glasila blatila in preklinjala vse, kar je sokolsko in nacionalno.

Zato si dobro zapomnite: Pri nedeljskih volitvah boste brez vsakega pomisleka in z odločno roko raztrgali rdečo, belo in zeleno glasovnico in oddali le modro, ki je edina legitimacija pravih in poštenih Jugoslovancev!

Nacionalisti! Sokoli! Strelci! V skupen boj za nacionalni delavski parlament!

Po volitvah

Kot izven in nadstrankarska nacionalna organizacija se Narodna Odbrana volilnega akta kot takega ni udeleževala, spremljala pa je vse dogodke z veliko pazljivostjo. Brez dvoma je članstvo Narodne Odbrane sodelovalo dne 15. oktobra 1933 z največjo agilnostjo in storilo vse, da so propadle liste takozvanih punktašev. Za nas, nacionaliste ne leži glavni pomen volilne zmage od 15. oktobra 1933 toliko v tem, da je prešlo tako veliko število naših občin v neklerikalne roke, glavni pomen vidimo v dejstvu, da je zrušena ona dominantna pozicija klerikalizma v naših podeželskih občinah, ki je trajala skozi desetletja in je bila glavna opera vodstvu bivše SLS, kadar je trdilo, da je samo ono upravičeno govoriti v imenu »slovenskega naroda«. Ta domneva je sedaj zrušena in pokopana za vedno, to je brez dvoma pridobitev 15. oktobra 1933, katere moramo biti iskreno veseli. Izgovori nasprotnikov na teror in pomanjkanje svobode ne drže. Sicer pa so ti nasprotniki najmanj upravičeni zgražati se nad kakršnikoli terorjem, saj so si ustvarili pred desetletji svo-

jo dominantno pozicijo z najhujšim terorjem kot ga predstavlja izrabljanje vere in cerkve v politične svrhe.

Borba se je vodila pod geslom: za in proti jugoslovanski nacionalni ideji. Teoretično je ta edina zdrava ideja zmagala dne 15. oktobra 1933, bodočnost pa bo pokazala, če je zmagala tudi praksa. Delo v občinskih zastopih bo plodonosno le tedaj, če se bodo vsi člani občinskih svetov zavedali, da so prišli na svoja mesta pod jugoslovansko firmo in bodo iz tega izvajali posledice. Oni ne smejo biti strankarji, ki bodo izrabljali svoje položaje za naganjanje nasprotnikom, biti morajo dobri gospodarji, ki pazijo, da vlada v hiši poleg reda tudi mir in sloga. Dobro gospodarsko delo bo izrgalo vsem onim voditeljem bivše SLS, ki hočejo danes terorizirati naše ljudstvo, njih glavno crožje in bo temu ljudstvu dokazalo, da je bilo od samozvanih voditeljev brez pouda hujskano in vrženo v afrent proti državi in temeljnim smernicam njene uprave. Predvsem pa so dolžni delati v tem pravcu oni člani občinskih zastopstev, ki so včlanjeni v

Narodni Odbrani. Zavedajo naj se, da bomo spremljali vsak njihov korak in bodo uživali vso našo podporo pri tem svojem res državotvornem delu. Sovražstva je bilo dovolj, iščimo slogo z vsemi, ki so bili zapeljani, udarimo pa po onih voditeljih, ki so zapeljavali malega človeka in ga hoteli izrabljati za svoje in tuje svrhe.

Dogodki iz najbližje prošlosti nam kažejo, kako minevajo tudi najvažnejši dogodki, če se ni dosledno izvajala ona ideja, ki je te dogodke ustvarila. Datuma 6. januar 1929 in 8. november 1931 sta nam živ dokaz in resno svarilo, kaj je treba storiti in kako se mora postopati po 15. oktobru 1933. Jugoslovanska ideja je ustvarila lepa dneva 6. januar 1929 in 8. november 1931. Jugoslovanska ideja ni nastala na papirju, ona ni dekretirana od zgoraj navzdol, marveč je stoletna tradicija najboljših Jugoslovancev, ona je sad nešteti žrtve, padli za ustvaritev enotne Jugoslavije in ujedinjenje enotnega jugoslovanskega naroda. Izvajanje te ideje prenese obzirnost napram nasprotnikom, ne prenese pa nobenih kompromisov in nobenega paktiranja z ljudmi, ki so kot voditelji dokazali s svojim delom, da odklanjajo to idejo in da hočejo hoditi svoja pota. Po 15. oktobru 1933 je vsako popuščanje iz kakršnihkoli ozirov nemogoče in nedopustno, sedaj ne sme biti nikogar več, ki bi hotel pridobivati nasprotneke na škodo te naše temeljne ideje in na

škodo onih, ki so nosili to idejo ne samo na jezikih, marveč tudi v srcih že pred 6. januarjem 1929. Jugoslovanska nacionalna ideja mora postati skupna last vsega našega naroda, zlasti našega slovenskega dela naroda in pregaziti je treba brez sentimentalnosti in državniške pameti vsakega, ki skuša oziroma bo skušal ovirati to delo.

Pri tej priliki moramo seveda poudariti, da ne moremo soglašati s takozvanimi nacionalnimi listami, na katerih so kandidirali Slovenci skupaj z Nemci. Tipičen primer je Koševje. Po zadnjem ljudskem štetju ima Koševje 2/3 slovensko večino, občinski svet mesta Koševje bi moral biti torej samoslovenski. Iz osebnih motivov in radi osebnih razprtij pa se Slovenci niso mogli zediniti na skupno listo, postavili so dve listi, na obeh listah pa so bili zastopniki kočevskih Nemcev. To je nacionalen greh, ki se ne sme ponoviti nikdar več in pod nobenim pogojem. Naj se uče kočevski Slovenci od koroških Nemcev in italijanskih fašistov, naj se zavedajo, da ni dostojno svobodnega človeka, če poljublja roko, ki ga je tako dolgo tepla. Pred zahtevami nacionalne samozaveesti in nacionalnega ponosa padejo vsi obziri, pa naj bodo ti obziri še tako potrebni v interesu ene ali druge partije. Partija je nekaj začasnega in minljivega, narod in država sta pa večni in gorje onemu, ki napravi škodo narodu in državi zato, da koristi partiji.

Kulture posameznih delov jugoslovanskega naroda naj se razvijajo svobodno, se medsebojno izpopolnjujejo in težijo za tem, da se združijo v eno samo — jugoslovansko, ter tako dajo svoj prispevek veliki slovanski in svetovni kulturi.

Nastanek enotnega jugoslovanskega književnega jezika prepuščamo popolnoma naravnemu razvoju, težimo le za tem, da se isti razvije čim prej, smo pa proti vsaki umetni tvorbi, ki bi nas od našega smotra le oddaljevala.

Zavedajmo se, da smo Jugoslovenci, Slovani in potem šele kaj drugega, iztrgajmo iz svojih duš sledove tuje miselnosti in gradimo neumorno na stavbi velike slovanske kulture.

VI. Jugoslovanska država.

Jugoslovanska država je nastala na osnovi načela jugoslovanskega narodnega in državnega edinstva kot del zmage nove svetovne demokracije nad srednjeveško fevdalno reakcijo. Jugoslavija ni nastala po milosti diplomatov, ampak v krvavi borbi in revoluciji, po volji jugoslovanskega naroda, na ukaz zgodovine in potrebe nove Evrope.

Eshaestvo kot zanikanje narodnega in državnega edinstva Jugoslovancev se je izkazalo za škodljivo ter je radi tega napredek mlade jugoslovanske države mogoče le na osnovi: en narod, ena država.

Jugoslovanski unitarizem edini omogoča ostvareitev edinstvene moderne države in ugodno rešitev vseh problemov Jugoslavije.

VII. Problemi Jugoslavije.

Problemi Jugoslavije ne obstajajo v Slovenstvu, Hrvatstvu, Srbstvu, Bolgarstvu, katoličanstvu, pravoslavlju i. p., nego v naslednjem:

- a) v pravilni nacionalni in kulturni vzgoji najširših plasti jugoslovanskega naroda;
- b) v pametni socialni in gospodarski politiki;
- c) v samoupravni razdelitvi države na banovine v pogledu financ, narodnega gospodarstva in šolstva;
- d) v pravilni rešitvi problema med mestom in vasjo, med delom in kapitalom;
- e) v racionalizaciji agrarnih pridelkov;
- f) v nacionalizaciji industrije;
- g) v osvoboditvi našega narodnega gospodarstva od izkoriščanja s strani tujega internacionalnega in domačega anacionalnega kapitala;

- h) v osvoboditvi domače politike od korupcije in demagogije;
- i) v zlomu anacionalnih velekapitalistov;
- j) v pravično izvedeni socialni zaščiti vseh stanov jugoslovanskega naroda;
- k) v pravični razdelitvi vseh materialnih dobrin.

VIII. Integralna (velika) Jugoslavija.

Notranji in zunanji sovražniki Jugoslovstva naj si bodo na jasnem, da je jugoslovansko in balkansko vprašanje končno rešeno v smislu ustvarjenja integralne (velike) Jugoslavije.

Dokler ne bo v osrčju Balkanskega polotoka nastala ena sama velika moderna jugoslovanska država, ne bo miru na Balkanu in zemljelačni tujec bo žel uspehe in zmage radi nesloge Jugoslovancev.

Na Balkanskem polotoku je mesto za eno samo veliko jugoslovansko državo, ki bo obsegala vso jugoslovansko zemljo in ujedinila vse jugoslovanske brate.

Vsako pleme jugoslovanskega naroda je danes postavljeno pred odločitev, da vodi ali jugoslovansko politiko v smislu ustvarjanja integralne (velike) Jugoslavije, ki bo edina jamčila za srečnejšo in boljšo bodočnost vseh svobodnih in tudi danes še nesvobodnih Jugoslovancev, ali pa da vodi separatistično politiko ter tako služi tujim veleislam kot orodje njihove protislovanske borbe.

IX. Zaključno poglavje.

Mi, jugoslovanska nacionalistična omladina, gledamo na vse probleme našega naroda in države z zgodovinskega stališča ter smo nedostopni katerimkoli sugestijam preživelih političnih demagogov in šarlatanov. Poslušamo samo glas naše zgodovine, ki kliče vsem Jugoslovancem:

»Če ste nesložni in needini, doživljate najtežje poraze, če ste složni in ujedinjeni, doživljate največje zmage! Ali boste eno — Jugoslovenci — ali vas pa sploh ne bo!

Za nas mlado jugoslovansko mislečo generacijo in za vse prave Jugoslovane je Jugoslovenstvo kategorični ukaz naše zgodovine.

Jugoslovanski narod in država bo prebolela z lahkoto vse težave sedanjega težkega časa, v katero so jo privedli nezreli politiki.

Od ljubezni do svojega naroda in velike države, od požrtvovalnosti naše in predvojnne revolucionarne jugoslovanske generacije je odvisno, da teške pogoje sedanjosti in bližnje preteklosti popravi in stopi na mesto sedaj vladajoče stare generacije protijugoslovanskega mišljenja in delovanja.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1933.

Pohod „Edinstva“

IDEOLOŠKO - PROGRAMATIČNA NAČELA JUGOSLOVANSKEGA NACIONALISTIČNEGA AKADEMSKEGA KLUBA »EDINSTVO«

I. Uvodno poglavje.

Petnajst let po ustanovitvi Jugoslavije se vodi dan za dnem debata o Jugoslovenstvu, o tem ali je jugoslovanska ideologija zmožna življenja ali ne. Mnogi naši javni delavci, ki bi po svojih položajih morali biti oduševljeni borci za jugoslovansko idejo, negirajo ali pa kupčujejo z Jugoslovenstvom.

Po 6. januarju l. 1929. smo vsi pravi in iskreni Jugoslovenci upali, da je nastopila nova, srečnejša doba za razmah velike in vzvišene jugoslovanske ideje. Ves jugoslovanski narod je pričakoval izboljšanje položaja ter se z veliko večino izrekel za politiko 6. januarja v duhu manifesta našega vzvišenega in viteškega kralja.

Za generacijo predvojne revolucionarne jugoslovanske omladine in za nas mlade brezkompromisne jugoslovanske omladince je Jugoslovenstvo izven vsake debata in dvoma. Živimo v času prevelikega moralnega in materialnega kaosa, da bi mogli prepričevati staro generacijo o upravičenosti Jugoslovenstva. Polemizirati z ljudmi preživelih, ozko-grudnih plemenskih političnih nazorov nima smisla, toda brezpogojno je potrebno, da se tem ljudem protijugoslovanskega mišljenja in delovanja onemogoči vsak vpliv na doraščajočo mladino, katere mišljenje je še v razvoju.

Življenjski razvoj jugoslovanskega naroda in države sam bo privedel do tega, da bodo osamljeni in brez vpliva ljudje protijugoslovanskega prepričanja. Ko bo postala mlajša jugoslovanska misleča generacija vodilni činitelj v javnem življenju Jugoslavije, se bodo vsi njeni problemi obravnavali s povsem drugega stališča. O Jugoslovenstvu ne bo razprav in debat, Jugoslovenstvo bo privedeno v življenje na vseh področjih narodnega in

državnega življenja ter bo s tem izvršen popoln prepored Jugoslavije.

V naslednjih poglavjih bomo podali osnovne misli o Jugoslovenstvu in dokazali, da morejo probleme Jugoslavije rešiti samo oni, ki so prežeti z duhom pravega Jugoslovenstva.

II. Jugoslovanski narod.

Jugoslovanski narod tvorijo: Srbi, Hrvati, Slovenci in Bolgari. Jugoslovanski narod je nedeljiva krvna, duhovna in moralna zajednica vseh Srbov, Hrvatov, Slovencev in Bolgarov ter so njeni moralni in materialni interesi vzvišeni nad interesi poedincev, ki ga tvorijo.

III. Jugoslovenstvo.

Jugoslovenstvo je občutje iste zgodovinske usode in nerazdeljive bodočnosti jugoslovanskega naroda ter mora biti popolnoma enotna duhovna in moralna zajednica, osnovana na pravi enakosti in dosledno izvedeni enakopravnosti vseh delov jugoslovanskega naroda.

IV. Jugoslovanski nacionalizem.

Jugoslovanski nacionalizem je višji nacionalizem, ki obsega in potencira vse plemenske nacionalizme jugoslovanskega naroda ter omogoča ustvarjanje velike duhovne in materialne zajednice, katere je edina v stanju, da jamči nacionalno svobodo in neodvisnost, kulturni razvoj in gospodarsko uspevanje vsem plemenom jugoslovanskega naroda.

V. Jugoslovanska kultura.

Jugoslovanska kultura, obsegajoča srbsko, hrvatsko, slovensko in bolgarsko kulturo, mora biti izraz jugoslovanske narodne duše, izraz pristne slovanske duše in miselnosti. Kot del velikega slovanskega naroda mora jugoslovanski narod težiti za tem, da si izgradi svojo enotno jugoslovansko kulturo, se otrese suženjskih okov tuje kulture in miselnosti ter prerodi v slovanskem duhu.

Tako je pri nas v običaju, da vedno vsako stvar tehtamo, kakor bi vedno hoteli biti trgovci in se je šele potem močno oprinemo, ko vidimo njen očiten uspeh. Tega pa mora biti konec. Jasna so naša načela, da jasnejša ne morejo biti. Tisoči so zanje padli v grob, tisoči trpeli in tisto trgovsko tehtanje gotovih idej: ali zmagajo ali ne zmagajo, je kakor strup, ki okuža naše duše. Prvotno preganjanje pešice, njeno blatenje in sramotenje, metanje polen pod noge, mine, ko ta prvotna pešica ljudi z zdravimi nazori zmagaja. Potem je vse z njo, vsi tisoči zaslepljenec, ki so še nedavno govorili proti njej.

To so ljudje, ki neprestano obračajo plašč po vetru, ki neprestano trgujejo z vsemi mogočimi idejami in iščejo povsod le osebn

Zmaga je naša

koristi. Z njimi pridejo omahljivci, ki vedno čakajo končne zmage. In pri vsem tem trpi ideja sama, ki se mora boriti proti tolikim, ko je njen smoter tako očiten in jase, da ni nobeno omahovanje na mestu in bi morala takoj zmagati.

Naša državna tvorba potrebuje zvestih državljanov, prežetih z ljubeznijo do sleherne pediti s krvjo pridobljene domovine. Borbe za črkopise, za vseslovenske pravice so tako brezpredmetne, da o njih sploh govoriti ne bi bilo treba. Toda, če pogledamo, kdo se skriva za vsem tem slepomišljenjem, moramo samo obžalovati tiste uboge, ki se dajo pod to krinko zavesti. Saj so ti vseslovenci že tolikokrat pokazali, kako ljuba jim je slovenska zemlja, ko so jo prodajali nemškemu in ita-

jugoslovanskem življenju izredno vlogo in tvorijo zaradi tega tudi po naravnih zakonih hrbenico jugoslovanske države.

V tej usodni borbi med Srbi in Bolgari za prvenstvo med Jugoslovani pa, kakor rečeno tudi Hrvati niso stali ob strani. Nekako okrog l. 1830. se pokažeje v Zagrebu želje, ujediniti jugoslovanski narod pod vodstvom Zagreba. Toda, ko se Srbija uveljavlja vedno močnejše in očitnejše kot jugosl. Piemont, izgubi Zagreb nado, da bi mogel v ujedinenji Jugoslaviji igrati glavno vlogo. Tedaj iznajde Starčević tako zvano hrvatsko pravo in z njim hrvatski separatistični nacionalizem, ki zavzre enotno Jugoslavijo in določi črto Zemun—Kotor kot mejo srbstva in hrvatstva. Ta črta pa je bila nenaravna in čisto umetno ustvarjena, odgovarjala je edino načrtom predvojne nemškutarskega in madžaronskega Zagreba, ki se mu je v teh časih običajno pridruževalo tudi zagrebško hrvatsko meščanstvo. Ta umetna delitev jugoslovanstva na vzhod in zapad je igrala usodno vlogo v naši notranji zgodovini in današnje razmere so naravna posledica tedanjih budimpeštanskih in dunajskih mahinacij. Po ujedinenju pristopi k tem tedencam še slovenski klerikalizem, ki se sicer kaj raj tebe na svoja prsa in zatrjuje svoje jugoslovenstvo, česar mu pa ne moremo verjeti, ker dejstva kažejo drugače. Neizpodbitno dejstvo je namreč, da je klerikalizem stranka duhovščine, ki je organizirana pod oblastvo papeškega Rima v najbolj centralistični hierarhiji, kar jih še danes ima svet. Ta papeški Rim pa je izrazito anacionalna ustanova, ki stremi za svojimi lastnimi smotri, katerih cilj je oblast nad svetom. V izvajanju te politike je Rim zlasti na našem ozemlju vodil tisočleten boj proti bizantinski cerkvi, ki si je skupno z Rimom lastila Balkan, stroške te borbe smo morali pa nositi mi. Odkar je bil spor rešen v 11. veku s cerkvenim razkolom, zapadna cerkev budno pazi, da si ohrani vsaj zapadni del Balkana in čim je začelo hrvatsko kraljestvo proti koncu 11. stoletja koketirati z Bizancem, mu položijo vsemogočni papež Gregor IV. takoj nogo na tilnik. Popolnoma isto politiko vodi rimska cerkev še danes, ker njena politika se v tisočletjih ne izpreminja, stremi vedno za istim idealom. Če že ni mogel papeški Rim prepričati razbitje velekatoliške Avstrije, se sedaj trudi, da doseže v Jugoslaviji, ki je prevzela dediščino Avstrije v severozapadnem Balkanu vsaj dualistično državno obliko z razdelitvijo na pravoslavni vzhod in katoliški zapad, ker računa, da bi na ta način lažje obdržal na jugoslovanskem ozemlju svoje pozicije, še boljše pa

bi bilo dobiti seveda samostojno Slovenijo, ki se je od nekdanj smatrala za privatno domeno klerikalcev.

Iz vsega tega sledi, da diferenciacija, ki so jo iznašli najprej na Hrvatskem in potem v Sloveniji, in ki se kaže posebno močno po vojni, pri nas ni objektivno potrebna ali neizogibna, ter je le plod naše dolgoletne nesrečne zgodovine, nima pa korenin v čustvih naroda in njegovem organskem razvoju, še manj pa v njegovih stvarnih potrebah. Ta plemenski nacionalizem je celo v nasprotju z interesi posameznih plemen in z interesi Jugoslavije kot take. On je umetno delo, ustvarjeno na Hrvatskem edinole v interesu meščanskega Zagreba, v Sloveniji pa v interesu katoliške cerkve. Zato predstavljajo ti umetni naphovani nacionalizmi anahronizem, ki nosi že od svojega začetka znake histerije in neke tendence uničevanja.

To histerijo sta desetletja podpirala Dunaj in Budimpešta, ker je bila v interesu njihove politike. Slikala sta Srbijo kot inferiorno in vseh ozirovih in vpliv tega delovanja se kaže podzavestno še vedno pri delu jugoslovanskega prebivalstva, ki je nekdanj živel pod habsburško monarhijo. Strup, ki ga je nemški Dunaj ubrizgal v naše narodno telo, deluje še vedno, čeprav njegovo ubijajoče delovanje izgublja nekako na svoji moči. Dr. Ko-rošec, dr. Maček in dr. Trumbić so izrabljajoč to nesrečno mentaliteto, zahtevali separatistično ure-ditev države, čeprav ni mogoče države na svetu, kateri bi te vrste organizacija manj odgovarjala kot ravno Jugoslaviji. Jugoslavija se namreč nahaja na najvažnejšem in najbolj obiskovanem križišču Ev-rope, kjer so se vršile tisočletne borbe najmočnejših svetovnih sil za nadoblast in v tem položaju je Jugoslavija izpostavljena neprestani in največji ne-varnosti, da se zdrobi pod pritiskom močnejših zu-nanjih sil, danes predvsem Nemčije in Italije, če si da neke vrste elipsno obliko z več političnimi centri.

Kljub vsem tem očitnim dejstvom pa vidimo, da so pri nas še vedno žive ideje preteklosti. Vzrok je iskati v tem, da se ideje razvijajo mnogo počasneje kot pa materialne prilike življenja. Na to nazadnjaško psihologijo merijo danes sovražne zunanje in zaslepijene notranje sile, ki s pravnimi gesli vlečejo za sabo tudi del kmečkih mas, in s tem hote ali nehotе ustvarjati položaj, ki je ne-le škodljiv, temveč celo za naš obstoj eminentno ne-varen.

V kolikor se tiče zgodovinskega procesa, je vprašanje odnosov med jugoslovanskimi plemen

Naš notranjepolitični problem

PREDAVANJE DR. STANKA JUGA NA VEČER PRED OBČINSKIMI VOLITVAMI V LJUBLJANSKEM RADIU

Moja predavanja se običajno bavijo z zunanje-političnimi problemi, kakor se pojavljajo v razvoju našega časa od tedna do tedna. Danes na predvečer občinskih volitev v Sloveniji se mi pa zdi tako predavanje nekam neprimerno, zato sem si dovolil malo izjemo in skušal bom orisati v glavnih obrisih, kolikor pač dovoljuje kratek čas pol ure, naš notranjepolitični problem, predvsem z zgodovinskega in gospodarsko-političnega stališča.

Jutrišnje volitve se vrše še vedno v znamenju boja za ali proti novi politični poti, ki vodi jugoslovanski narod od prepada, do katerega je zašel v prvih desetletjih povojne dobe — za ali proti edinstvu Jugoslavije. L. 1918. ob občem narodnem navdušenju je sicer bilo podoba, da nam bo ostala ta borba prihranjena, izkazalo se je pa, da so posledice sto in stoletne zgodovine še vedno tako močne, da razvoj ne gre tako gladko svojo pot naprej, kot je tedaj izgledalo. To je nam treba najprej poudariti, ker dogodki onega časa so nam jasno pokazali, da so človeške strasti tako slepe, da so pripravljene uničiti, ne ozirajoč se na levo in desno na dobro in slabo, tudi največje dobrine.

Če pogledamo zgodovino, vidimo, da obstoja od začetka en in edini jugoslovanski narod. Za časa Justinijana so se množice naših skupnih prednikov nagrmadile na levem bregu dolnjega toka Donave, od koder so potem prodrele v Tracijo in Panonijo. Stari kronisti ne znajo povedati o kakem razcepjenjem jugoslovanskega naroda, o Srbih, Hrvatih in Slovencih. Bizantinci Slices, Zonares in Konstantin Porfirogenet, ki nam služijo kot glavni viri naše rane zgodovine, omenjajo Srbe in Hrvate skot Srbe, ki se jih imenuje tudi Hrvatec ali pa »Hrvate, ki se jih imenuje tudi Srbe«. Za časa križarskih vojn nosijo Srbi in Hrvati skupno ime »sclavici in Benetke jih nazivljejo z enotnim imenom »sklavonici«. Za poseben narod Slovencev pa nikdar

nihče ni vedel. Tako je ostalo do sredje 19. veka, do tedaj svet ni delal razlike med narodnostjo Srbov in Hrvatov in Slovencev. Toda naše starodavno plemstvo je začelo kmalu po prihodu v te kraje kazati gotove anarhične tendence. Namesto da bi si ohranili enotno državo, začenjajo posamezni velikaši ustvarjati lastne kneževine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter kasneje Bolgarov, ki dobivajo že tedaj neko separatistično obeležje, od katerih ima pa vsaka gotova imperialistična stremiljenja, ker skuša objeti ves jugoslovanski narod. V teh poskusih pokažejo slovensko in hrvatsko pleme najmanj življenske sile ter najmanj ekspanzivne moči in rimska kurija, ki skuša dobiti nadmoč nad carigradsko cerkvijo, jih kratkoma zadušiti, posluživši se v to svrhu najprej vojaške sile Frankov in kasneje Ogrrov. Medtem časom dobita srbska in bolgarska država od Bizanca potrjeni svoji narodni cerkvi in pokažejo znake močnega odpora. Zato ostaneta le ta dva naroda kot prava tekmeča za vodilno vlogo v srednjeveškem ujedinjenju Jugoslovancev. Po daljših bojih pade pa že v srednjem veku odločitev med Bolgari in Srbi na stran Srbov.

Ko uderijo Turki v Evropo, se jim zopet Srbi najtrdovalteje upirajo. Kadar se začneja umik turške invazije, je bilo zopet srce Srbije — Sumadija — ki je prva posvetila vse sile zedinjenju vseh Jugoslovancev v enotno in krepko jugoslovansko državo. Sicer je imel tedaj tudi Zagreb tendence, zavzeti vodilno vlogo med jugoslovanskim narodom. Če je pa hotel to doseči, je moral otre-sti avstrijski jarem in ker tega ni mogel ali ni hotel storiti, je izpadel iz tekmovalja. V tem času se pa pojavi v tekmi za jugoslovansko ujedinjenje Srbiji mnogo nevarnejši nasprotnik — Bolgarija. Takoj po berlinskem miru, ki prinese Bolgariji neodvisnost, začneja moderna bolgarska država svojo borbo proti Srbiji za prvenstvo v zedinjenju Jugoslovancev. Ta borba močno spominja na ono med Avstrijo in Nemčijo v procesu ujedinenja nemškega naroda in končuje tudi na isti način. Ravno tako kot je Prusija, ki leži bolj v osrčju nemškega naroda, premagala in izrinila iz Reicha Avstrijo, tako je tudi Srbija, ki zavzema centralno mesto med Jugoslovani, po dolgi in krvavi borbi, ki traja celih 40 let, odrinila od Jugoslavije obmejno Bolgarijo. Ne smemo pa v tej epopeji pripisovati vseh uspehov le delovanju zemljepisnih zakonov, ki delujejo v prilog Srbije, temveč tudi psihološkemu dejstvu, da je Srbija dosegla te uspehe po naravni nadčloveških naporih. Po svojem duhu in svojih karakternih kvalifikacijah, so igrali Srbi v

1. Poročilo predsednika župe SJSU za Dravsko banovino na njenem IX. kongresu v Novem mestu dne 1. okt. 1933. je bilo vse-skozi stvarno in ni niti z besedo omenjalo Omladine Narodne Odbrane, še manj pa je napadalo.

2. Tov. Rajko Cibic, predsednik kongresa, ni dal izgnati nekega srednješolca s skupščine s pomočjo policije na svojo roko, temveč na zahtevo seje predsednikov in na ponovni sklep občnega zbora.

3. Neresnica je, da bi tovariš Cibic, ker Omladinski prosvetni odsek Sokola iz Kočevja ni hotel izstopiti iz Sokola Kraljevine Jugoslavije (o tem izstopu sploh ni bilo govora, ne glede na to, da bi izstop bil že sam na sebi nemogoč), dal izjavo, da ima župa popolnoma drugačno ideologijo kot Sokol Kraljevine Jugoslavije.

4. Da je bil tov. Cibic Rajko v vseh svojih predsedniških poslih korekten in da je pravilno vodil najvišji forum jugoslovanskih srednješolcev iz Dravske banovine, je dokaz, da je dobil na kongresu od vseh delegatov soglasno absolutno pohvalo.

5. Tov. Korsika Lojze je bil za novega predsednika župe SJSU za Dravsko banovino popolnoma pravilno izvoljen s 59 proti 34 glasovom. Glasove je delegatov podeljeval verifikacijski odbor in ne župa. Vse družine brez izjeme so imele pravico do tolikošte števila glasov, ki je odgovarjalo številu članstva v pretekli poslovni dobi 1932/33 in je bil tudi kongres, ki se radi dela za Savez ni mogel vršiti meseca junija, zaključek poslovne dobe 1932/33. Preporod in tudi vse ostale družine so imele torej popolnoma pravilno, v smislu saveznih pravil, na občnem zboru verifikirano število glasov. Število 23 glasov, ki so jih imeli Preporodovi delegati, so vse družine, tudi tiste, ki so pri glasovanju propadle, brez najmanjšega protesta priznale.

6. Neresnica je, da bi župa zahtevala v svoji okrožnici, da glasujejo družine (razen Preporoda) s številom članstva, ki ga imajo v letošnji poslovni dobi.

7. Preporod je imel ob izidu Vašega članka 106 članov in ne 53.

Zahvaljujoč se Vam za uslugo, ki ste nam jo storili z objavo tega popravka.

Savez jugoslovanskih srednješolskih udruženj, župa za Dravsko banovino v Ljubljani.

JAVNO VPRAŠANJE

1. Zakaj je g. dr. Blumauer nastopil sedemmesecni bolniški dopust baš drugi dan potem, ko je prevzel kirurški oddelek gosp. primarij dr. Černič?

2. Če je nastopil bolniški dopust radi bolezni, zakaj je potem mogel izvrševati zdravniško službo pri železniški bolniški blagajni, OUZD, operacijsko službo v Leonišču in privatno prakso?

3. Zakaj je bil bolan samo za siromake v bolnici, ki si niso mogli privoščiti zdravljenja v Leonišču in v njegovi privatni ordinaciji?

4. Zakaj je ozdravil takoj, čim je nastopil bolniški dopust šef oddelka g. prim. Černič?

5. Kdaj je bil g. dr. Blumauer ju odobren bolniški ca. osemmesecni dopust in kdo mu ga je odobril?

6. Kakšna je bila njegova bolezen, ki mu je onemogočila izvrševanje edinole službe v bolnici?

Dr. Josip Pretnar:

PLANINSTVO IN JUGOSLOVANSKI NACIONALIZEM!

Gospod urednik! Zeleli ste, da Vam kot predsednik Slovenskega planinskega društva izrazim nekaj misli o razmerju planinstva do jugoslovanskega nacionalizma. Rad Vam ustrezem.

Kakor veže rodna gruda nase in osrečuje vsakega plemenitega človeka kateregakoli stanu, tako vežejo in privlačujejo pravega planinca njegove lepe planine. V njihovem objemu se sprostijo, najde zadovoljstvo, tolažbo in srečo. Cankar je vzkliknil: »Domovina, ti si kakor zdravje!« Planinec pa vzklika k temu še posebej: »Planine, ve ste mi kakor zdravje!«

Ce ljubim planinsko naravo, če mi je rodna gruda najdražja, kaj je naravnost, kakor da se iz tega poraja najidealnejša ljubezen do domovine in naroda? Planinstvo že po svojem bistvu vodi do nacionalizma, plemenitega, ki drugemu ne jemlje, ki pa svoje brani do skrajnosti. Ali niso ravno planinski kraji rodili in vzgojili najhvalejše branilce narodne svobode in samostojnosti? Ali niso bili planinski narodi vedno najsvobodoljubnejši in najodpornostnejši proti raznarodovanju in podjarmljanju?

Preteklost našega slovenskega planinstva je bila v znamenju borbe za ohranitev nacionalne posesti slovenskih planin pred narodom germanizacije. Ne bomo preboleli in pozabili, da Jugoslavija ni objela vseh planin, kjer biva naš narod. Uedinjenje v lastni državi pa nam je odprlo nova pota in nam nalaga nove naloge v smeri organizacije ne samo slovenskega, ampak tudi vsedržavnega jugoslovanskega planinstva in daje važno pozicijo v kolu slovenskega planinstva.

Ljudi, ki hočejo veljati za vzorne nacionaliste, vidimo včasih, kako obožujejo tuje inozemske planine in jih posejajo, često bolj radi zabave, kakor iz alpinističnih razlogov, pri čemer jih prav nič ne moti, da s tem mečejo jugoslovanski denar tujem. Kdor hoče biti pravi nacionalist, dober in vzgleden planinec — Slovenec in Jugoslovane, ta naj krene predvsem v naše slovenske, jugoslovanske planine. Te mu nudijo v mnogem več, kakor tujina.

Planinstvo je važen činitelj tudi za pravo nacionalno vzgojo mladine in naroda. Ono rizično krepki in duševno vedri ter odteguje onemu športu, ki vzgaja k surovosti in materijalizmu. V mlademu srcu vzbuja in razvija planinstvo plemenite čute, idealizem, skromnost in tovarništvo, oni jekleni značaj in odpornost ter tudi interes in ljubezen za vse lepo, kar nudi narava. Le v taki duši morejo pogrnati res globoke korenine prave ljubezni do domovine, resničnega in nesebičnega nacionalizma.

Ako bo nacionalna mladina vzljubila in gojila tudi planinstvo, bo nacionalna vzgoja naroda s tem mnogo pridobila.

NAŠE NESREČNE MEJE

V št. 39 »Pohoda« priporomi Stanko Tušek iz Maribora v članku »Krk grobov«, da Slovenci niso imeli poguma, da si rešujejo prestolico sami. Ljubljano je rešil pred Italijani Srbo Svabič.

Tudi pri nas je pogum, ki so ga zlasti občutili Italijani. Bil sem v službi v zaledju italijanske bojeve črte ter sem imel priliko opazovati razpoloženje hrvaških in slovenskih vojakov proti Italiji. To ni bil avstrijski patriotizem. Junaki z Doberdoba in od Gorice bi nam odgovorili, da so se borili za to, da ne bi postali naši slovenski kraji med Snežnikom in Triglavom pogorišča in razvaline. V tem slučaju so krile slovenske koristi tudi koristi Avstrije. Zato pa nam je po sklepujenem miru prizorila Italija na naši zemlji dobesedna pogorišča...

Dobil sem iz Trsta prvo veselo brzojavko o poročenju Jugoslaviji. Od tam so se pričele potuljeno plaziti tudi črne pošasti. Naše oblasti so se pričele seliti...

Nedaleč od Cebra je vstal junak. Ako se prav spomnim, je bil iz Loža. Prosil je, da mu dajo pooblastilo, da vrže Italijane preko Reke in Trsta. Prošnjo je romala in romala ter dossegla ne. Slednjic se je Italijan milostno umaknil iz Planine, Rakega, Hotedražice in — Ljubljane...

Naša severna meja je imela borca Maistra. S ponosom imenujemo njegovo ime. Zal, tudi on ni imel prostih rok glede zemeljskih Italijanov. Na posredovanje Italije se je odprlo plebiscitno ozemlje Nemcem. Maistrova objuba, da bo naš meč rešil Gospodstvo, se radi Italije ni mogla izpolniti...

Naše nesreče je kriv poraz Rusije v svetovni vojni. Nesloga v Rusiji je kriva, da nimamo Pulja, Reke, Trsta, Gorice, Smohorja, Beljaka, Celovca, Lipnice, Radgone in zveze preko Domave s Čehoslovako. Čital sem, da je Italija že leta 1912 barantala za avstrijsko prijateljstvo z Dalmacijo, Istro, Trstom in južno Tirolsko...

In poraz Rusije je bil tudi naš poraz!...

NOVOMESTO

Tudi pri nas v našem lepem in naprednem Novem mestu so se vršile v nedeljo dne 15. oktobra t. l. občinske volitve, katere so izpadle prav izborni. Postavljena je bila samo ena kandidatska lista in to JNS, na kateri je kandidiral g. dr. Josip Režek. Punktaši si na čelu z g. Mundom niso mogli postaviti kandidatske liste in tako je ostala samo ena. Občina Novo mesto ima okoli 900 volilcev, izmed katerih je glasovalo 724 volilcev.

Poglejmo si malo ob blizji to glasovanje. Kdo ni glasoval za listo JNS? To so bili vsi naši novomeški visokošolci, ki govorijo, da niso punktaši, da niso separatisti, ampak da so naprednjaki. Če bi bili ti gospodje napredni, bi šli vsi kot en mož na volišče in z nami manifestirali za našo narodno in edinstveno Jugoslavijo. Ker pa tega niso storili in so celo agitirali za abstinenco, torej niso ti ljudje naprednjaki, kot se izdajajo, če jim kaj rečeš, ampak so pravi punktaši, separatisti, za katere bo prišel tudi čas, da bodo podali svoje račune. Če jim je punktaštvo tako pri srcu, delovanje proti sedanemu režimu in proti državi tako priljubljeno, naj povedo in mi jim damo rade volje brezplačne potne liste in naj gredo v Rim ali pa na Dunaj in tam naj rovarijo in kričijo, kolikor jih je volja. Dokler pa bodo ti gospodje v Jugoslaviji in jedli jugoslovanske kruhe, in dokler bomo mi nacionalisti imeli vsaj malo moči, toliko časa ne bomo dovolili tem ljudem, da bi delali proti državi. Zmaga je naša in naša mora ostati. Mi smo za edinstveno gospodarsko in močno kraljevino Jugoslavijo, katera mora segati od Triglava do Črnega morja.

Zivela velika Jugoslavija!

Zivela naš kraljevski dom!

Omladinec.

DOLNJA LENDA VA

POPRAVEK

Doznali smo iz merodajne strani, da v št. 33 našega lista z dne 19. avgusta 1933 na 3. strani objavljeni članek pod »Dolnja Lenda va« v zadnjem odstavku v končnih 18 vrsticah ne odgovarja dejstvu in so tam iznesene opazke neumestne, kar s tem lojalno popravljamo.

Narodna Odbrana proslavi v dneh 30. novembra in 1. decembra 1933 proslavo svojega 25letnega obstoja. Oblastni Odbor Narodne Odbrane priredi dne 30. novembra t. l. zvečer ob 20. uri slavnostno akademijo, dne 1. decembra t. l. dopoldne pa slavnostni občni zbor — oboje v dvorani Kazina v Ljubljani.

Pri slavnostni akademiji bo predstavljal Narodno Odbrano Ilija Trifunović, predsednik Središnjega odbora v Beogradu, program akademije bo strogo nacionalen in umetniški. Opozorjamo vsa društva in organizacije na to prireditve s prošnjo, da ne prirejajo takrat svojih lastnih.

Boris Kranjc, cand. rer. econ., Maribor:

Mala antanta

Mala antanta je bila stvarjena 23. aprila 1921. s podpisom pogodbe, ki je skupno s podpisom jugoslovansko-čehoslovanske, jugoslovansko-rumunske in čehoslovansko-rumunske pogodbe postavila njen pravi temelj. Vzroki in nagibi stvorbe te zveze so bili tako naravni in nujni, da je končno moralo priti do združenja v tej obliki, na osnovi istih interesov ter potreb. To tesno zblizanje je pa odločilno podprlo še dejstvo, da so vsi ti trije narodi trpeli pod istim političnim jarmom (avstro-ogrskim), ter delili tako isto usodo zatiranja ter preganjanja, dalje prijateljski odnosi, ki so že pred vojno vladali med temi narodi. Solidarno medsebojno sodelovanje na političnem polju že v tisti dobi, ki je bilo posebno čvrsto in intenzivno med tedanjimi političnimi voditelji ter nositelji ideje osvobodjenja med našim narodom ter Čehi in Slovaki, je pa še bolj podprlo to veliko zaisel. Kakor sta se čehoslovanski in jugoslovanski narod borila proti habsburški monarhiji za realizacijo svoje nacionalne edinstvo, tako se je rumunski narod boril za osvobodjenje svojega narodnega žitja izpod madžarskega jarma. Medsebojni odnosi teh treh narodnih skupin pred vojno, med in po vojni, so bili torej pretežno politične narave.

Isti interesi so torej že kdaj postavili vsem tem trem narodnim skupinam isti temelj pozitivnemu političnemu delovanju, ki je s stvarbo Male antante dobilo svojo najtrdnjšo in trajno podlago; hkratu pa je bila s tem omogočena uporaba istih metod. Ta zveza pa je tudi utrdila pot še bližjemu medsebojnemu sodelovanju ter sistematičnemu razvoju. Stvarjena torej sprva kot protutež madžarskim revizionističnim in irendističnim težnjam, je v najnovjši dobi prešla tudi na aktivno politično delovanje. Danes predstavlja Mala antanta v zvezi s Francijo in Poljsko, čili faktor, ki odločilno posega v politični razvoj vse Srednje Evrope, ter neporušljiv protutež vsaki revizionistični in napadalni politiki, tvori silo, ki s svojo gospodarsko ter vojaško močjo, s kadrom sposobnih diplomatov, v glavnem pa z dosledno enolostjo in nastopih v srednjeevropski ter mednarodni politiki, daje najboljšo garancijo, da se sedanji srednjeevropski red na njeno škodo ne bo izpremenil, deluje obratno za njegovo ohranitev, hkratu pa je in bo ostala tudi v naprej trdna garancija za mir v Evropi.

Predno preidemo na historično stvarbo Male antante, naj omenim, da je imela že pred vojno svojega predhodnika, 10. avgust 1895. se je skoro po triletnih skupnih naporih in kljub vsem zaprekam, ki jih je postavljala ogrska vlada, sestel v Budimpešti kongres zastopnikov Slovkov, Rumunov in Srbov, ki so stvorili ob tej priliki zvezo, v kateri so bili po štirje predstavniki vsakega teh treh narodov. Cilj te zveze je bil, stvoriti enotno fronto proti raznarodovalnim težnjam Madžarov, ter s protesti in informacijami opozoriti inozemstvo o nevarnem stanju teh narodnih skupin v ogrski kraljevini. Bila je to torej Mala antanta po Ogrih tlačeni narodov, ki si je nadela nalogo, braniti svoja najosnovnejša nacionalna prava.

Ideja stvarbe Male antante ni bila torej nič novega. S pozitivnim delom se je pričelo takoj po končani vojni. Odnosi med Jugoslavijo in Čehoslovako so bili že preje prijateljski, vezala je obe državi tudi krvna vez, ki je postala še čvršča po oni upeli intervenciji Masaryka v znanem zagrebškem velizadajniškem procesu, inesceniranem na osnovi krivotvorjenih dokumentov. Poleg tega je pa že preje med obema narodoma vladalo tesno politično sodelovanje, tako pred vojno, posebno pa še med vojno.

Težje je šlo z Rumuni. Do leta 1928, ko je zmaga liberalna struja, so bile v Rumuniji na krmlju politične stranke stare kraljevine, ki so Čehoslovake gledale vse prej kot prijazno, kraj tega je pa še obstojal neresen spor radi Karpatske Rusije. Z druge strani so pa bile radi Banata v ostrih sporih z Jugoslavijo.

Glavna zasluga, da je kljub tej nepovoljni atmosferi prišlo do stvarbe zveze, gre pa brez dvoma velikemu Rumunu Take Jonescu, človeku velikih sposobnosti na političnem polju. Ta je takoj uvidel, da je edina rešitev za Rumune, da se priključijo zapadu in je pred vojno z vsemi silami delal na tem, da pretirga Rumunija zvezo z Avstro-Ogrsko. Njegova je tudi zasluga, da je ob priliki avstrijske napovedi vojne Srbiji po grofu Berchtoldu 28. julija 1914. dosegel, da je Rumunija ostala v tem sporu nevtralna, kakor je sklenil državni svet sklican v Sinaji proti naziranju kralja Karola, ki je hotel, da se postavi na stran centralnih sil.

Težki časi so prišli sedaj nad njegovo domovino, toda kljub temu ni izgubil vero v zmago Velike antante. Da je torej Velika Rumunija končno le vslopila v Mala antanto je v glavnem njegovo delo, pri čemur pa ne smemo prezreti mnogih drugih narodnjakov, ki so zasledovali isti cilj. Ti so bili: Jone J. C. Bratianu, Maniu, Vajda Voevod in dr.

Prvi konkretni predlog k stvarbi Male antante je sprožil dr. Beneš v svojem pismu z dne 5. januarja 1920. tedanjemu ministrskemu predsedniku Vajdi Voevodu, ki je bil v načelu tudi sprejet. Obravnaval naj bi se takoj po povratku Vajde Voevoda iz inozemstva. Toda do razpravljanja je prišlo šele pod naslednjo vlado generala Averescu, v katero je vstopil Take Jonescu junija meseca 1920. kot zunanji minister.

Toda politični položaj Rumunije je bil ravno tedaj še kaj zapleten. Cele Rdeče armade so vdrele preko Dnjestra, da nanovo zavojujejo Besarabijo, z Ogrji je bil radi rumunske vojaške intervencije, ki je segala skoro do Budimpešte položaj sila napet. Nereseno je še bilo vprašanje Banata; Rumuni so bili nadalje nezadovoljni z mejo proti Karpatski Rusiji, vrhu tega so pa prišli navzkriž z zapadnimi velesilami pri vprašanju manjšin. Toda Take Jonescu ni obupal. Zednil se je z dr. Benešem radi meje (po medsebojni zamenjavi nekaterih področij), zadovoljil se je z začrtano mejo v Banatu, izboljšal končno odnose z velesilami in vse je kazalo, da je tako odstranil poslednji zapreko, ki je z rumunske strani še ovirala pot stvarbi Male antante.

Prvotno je sanjal o zvezi z Rumunijo, Poljsko, Čehoslovako, Jugoslavijo in Grčijo, ki naj bi bila pretežno obrambne narave. O tem načrtu je že 1918. razpravljal v Parizu in Londonu z Benešem, Venizelosom in Pašičem, ki so v glavnem zasledovali isti cilj. Ravno tako leta 1917. v mestu Jassy ter leto dni pozneje v Parizu z Masarykom.

Toda naletel je v sami Rumuniji na take težave, kot jih ni pričakoval. Težje ideji združitve v Mala antanto sta namreč nasprotovali dve čvrsti politični struji in to, germanofilsko usmerjena stranka, čvrsto ukoreninjena v pretekli narodovi zgodovini, druga pa iz notranje-političnih ozirov

ter osebnega nasprotstva do Take Jonescu. Tudi se je zdelo, da sam kralj Ferdinand ne simpatizira preveč s to idejo. Toda s sijajnimi govori v parlamentu, podprtimi z jasnimi dejstvi, z mnogimi časopisnimi članki, si je znal pridobiti vedno več pristavev. Podčrtaval je, da se vse države z identičnimi političnimi interesi morajo združiti v enoten blok ter stvoriti na ta način zvezo, ki bo zmogla solidarno nastopiti v zaščito svojih interesov, a sposobna tudi preprečiti vsak poizkus spremembe faktičnega stanja. Njemu sta pogumno stala ob strani posebno Titulescu in Derussi, a tudi mnogi drugi.

14. avgusta 1920. je podpisal dr. Beneš v Beogradu z Ninčiem pogodbo, v kateri si Čehoslovaka in Jugoslavija zagotavljata medsebojno pomoč v slučaju, da napade Ogrska katero obeh držav, in to iz lastnega nagiba in ne da bi bila izgovar. Prvi korak k ostviritvi ideje Male antante je pa bil ofiicelni obisk Beneša v Bukarešti štiri dni za tem, kjer je razpravljaj o načrtu z Take Jonescu in Averescuom. Rezultat teh razgovorov je bil nekak protokol (do podpisa kontrakta torej še ni prišlo), kjer si obe državi, analogno pogodbi med Jugoslavijo in Čehoslovako, obljublata medsebojno pomoč v slučaju madžarskega napada.

V jeseni 1920. je odpotoval Take Jonescu v Rim, Pariz in London, da razprši nezaupanje velesil v Mala antanto ter da utemelji njeno nujnost. Po tem uspešnem potovanju je obiskal Prago, odtod se je pa napotil naravnost v Varšavo, kjer se je trudil, da razširi meglo nezaupanja med Čehoslovako in Poljsko.

Še predno je bila podpisana končna pogodba o stvarbi Male antante, je Rumunija v enotnem energičnem nastopu skupno z Jugoslavijo, Čehoslovako in Italijo preprečila prvi poizkus bivšega cesarja Karla, ko se je 27. marca 1921. hotel vrniti na Madžarsko. 23. aprila 1921. je bila končno podpisana obrambna pogodba med Take Jonescuom ter čehoslovanskim poslancem v Bukarešti Veverko. Slično pogodbo je podpisal potem Take Jonescu 7. junija istega leta s Pašičem v Beogradu. S tem pa je bil postavljen Mali antanti pravi temelj.

Zvezi so bile že takoj v začetku obstoja postavljene razne zapreke. Vendar pa je še isto leto zvezi prvi uspeh: preprečila je gladko namen eks-cesarja Karla, ki je tedaj drugič poizkusil vrniti se na Madžarsko ter dosegel od Ogrske obvezo, po kateri se vsi člani habsburške hiše za vedno izključijo z madžarskega prestola.

Mala antanta kot politična enota torej obstoja in mora toliko časa obstajati tudi v naprej, dokler bo trajala potreba in dokler bo v interesu v njej včlanjenih držav, da v srednjeevropski ter mednarodni politiki nastopajo solidarno in enotno kot eno telo, kot sila sposobna ter zmogla braniti svoje težnje, svoje potrebe in svoje zemlje. In ravno kot politična enota je danes Mala antanta velesila, ki radi svoje moči in važnosti soddločuje o vsaki evropski ter internacionalni akciji. Politični dogodki zadnjih dveh let so nam pa pokazali, da se ona te svoje moči in važnosti tudi zaveda, hkratu pa svoje velike misije kot protiborilca za mir v Evropi — pod čijo idejo se je posredno tudi stvorila — kar je od dneva svojega postanka in kar bo tudi v bodoče.

V slučaju vojne se prikazuje Mala antanta skoro kot avtarična enota.

Tesno medsebojno sodelovanje držav Male antante na političnem polju, je kmalu dovedlo tudi do skupnega konstruktivnega gospodarskega delovanja. To se je pojavilo ne le kot nujno in naravno z ozirom na že obstoječe čvrste medsebojne politične zveze, marveč prav tako iz želje, da se tudi na ta način osigura obstoj novega reda, kakor v srednji Evropi, na drugi strani pa, da s tem dokaže svojo življenjsko silo. To gospodarsko sodelovanje pa izvira tudi iz naravnih potreb ekonomskega razvoja vseh teh treh zemelj.

Posebno široko področje pa nudi sodelovanje na kulturnem polju. Med Čehoslovaki in nami že itak vladajo pririski odnosi, tu in tam deluje vedno več ljudi, moči in žena kot nositelji, pospeševalci ter progovorniki ideje kulturnega sodelovanja. Isto nalogo izvršujejo tudi razne institucije. Ravno tako uspešno se razvija medsebojno poznavanje umetnosti ter vseh kulturnih in socialnih ustanov med Čehoslovaki in Rumuni. Kar se naš, Jugoslovanev tiče, pa moram žalibog ugotoviti, da se je dosedaj pri nas v to svrhu jako malo storilo, da je torej področje kulturnega sodelovanja z Rumuni še skoro čisto neizžepano.

Treba je torej, da se v obeh zemljah čimprej izvede tozadevna propaganda in da se ob razumevanju obeh vlad ustanove potrebne institucije, ki bi izvrševale ta program. Njih delovanje naj pa ne bo usmerjeno le na navezovanje obojestranskih stikov pomembnega študija na kulturnem polju posebej na področju umetnosti in narodne umetnosti, marveč naj upošteva v prvi vrsti veliko važnost, ki jo ima v tem pogledu turizma, s tem, da sistematično ter po programu izvršuje obojestransko agitacijo.

Želja je vseh Jugoslovancev, da se čimprej preide k delu v tej smeri, a naše upanje počiva na visokošolski mladini. S kongresi studentov Male antante in z njimi vsevseznimi medsebojnimi ekskurzijami, je storjen vsakekor prvi korak.

VSEM NACIONALNIM DRUŠTVOM!

Klub jugosl. akademikov iz Trsta, Gorice in Istre v Ljubljani (prej klub primorskih akademikov) javlja, da ima pripravljeno kader predavateljev s temo: **Rapallo**. Imenovani klub apelira na vsa nacionalna društva, da priredijo sama ali pa s sodelovanjem kulturnih društev na 13. obletnico rapalske pogodbe spominke večere. Ker pade letos 12. november na nedeljo, bi bil primeren čas za komemoracijo ali predvečer, t. j. v soboto ali pa nedeljo popoldne. Društva, ki žele predavatelje, naj se javijo čim prej.

V 15. letu osvobodjenja in ujedinenja se moramo spomniti tudi onih, ki ječe pod jarmom italijanskega fašizma.

Bratje! Dolžnost nas veže! Izvršimo jo! Klub jugosl. akademikov iz Trsta, Gorice in Istre v Ljubljani, Selenburgova ulica 7/I.

Ob naši severni in predvsem zapadni meji ne bomo nikdar dovolili mirnega sožitja

Priloga „Pohodu“

Društveno poročilo „Vzajemne pomoči“

NAŠEMU ČLANSTVU

Potom dnevnikov smo že obvestili svoje članstvo, da je kr. banska uprava v Ljubljani odobrila naša nova pravila, ki so bila sprejeta na izrednem obnem zboru od 8. septembra 1933. S tem je zaključena doba zastoja v delovanju Vzajemne pomoči, ki je trajala od februarja 1932 dalje. Takrat je kr. banska uprava v Ljubljani odredila revizijo poslovanja naše pomožne blagajne in danes lahko rečemo, hvala Bogu, da je bila ta revizija odredjena. Iz raznih poročil je naše članstvo itak že obveščeno, v kakšnem stanju se je nahajala takrat naša pomožna blagajna in kakšno je bilo gospodarstvo takratnega načelstva Vzajemne pomoči. Nočemo rekrimirati danes, ko je ta doba za nami in ko stoniramo pred novim podvigom te naše pomožne blagajne, poudariti pa moramo, da je spravilo delovanje bivšega načelstva to našo ustanovo na rob propada in je napravilo biveše načelstvo iz te ustanove, ki bi bila morala biti eminentno socialna, vir dohodkov za posamezne člane tega načelstva. O vsem tem bo govorilo itak še sodišče in prav nič ne dvomimo, da bo izrek sodišča ustvaril v tej tako žalostni in gospodarsko tako dalekosežni zadevi popolno jasnost. Vzajemna pomoč ni bila ustanovljena za to, da bi vršili posamezniki potem nje razne spekulativne posle, nakupovali zemljišča in trgovska podjetja, vlekli visoke nagrade in tako uprav nesmiselno razmetavali denar, katerega jim je zaupalo članstvo v najboljšem prepričanju, da bo ta denar porabljen v resnici le za podpiranje članstva.

Obnovitev takih razmer je pod novim načelstvom in pod novimi pravili Vzajemne pomoči nemogoča. Današnje načelstvo se zaveda teže naloge, katero je prevzelo, zaveda se pa tudi svoje velike odgovornosti napram članom in napram celotni javnosti. Vsled tega je brez nadaljnjega sprejelo predlog kr. banske uprave v Ljubljani, da pristojnosti odborovim sejam s pravico komisarjev zastopnik kr. banske uprave kot upravni jurist in poseben strokovnjak iz zavarovalno-tehniške stroke. Novo načelstvo noče delati nobenih tajnih in nedopustnih transakcij, ono hoče vršiti svoje delo pod kontrolo javnosti in je zato le veselo in zadovoljno, ker bodo storjeni vsi sklepi in ukrepi vedno le v navzočnosti teh dveh

strokovnjakov in zaupnikov kr. banske uprave v Ljubljani kot nadzorne oblasti. Že to dejstvo samo na sebi nudi članstvu popolno garancijo, da se bodo sredstva Vzajemne pomoči v bodoče porabljala res samo v socialne svrhe, to je za podporo onih malih ljudi, ki so se zatekli pod okrilje naše pomožne blagajne, ji zaupali svoj denar in pričakujejo od nje podporo takrat, ko bo nastopil slučaj zavarovanja.

Sedanje načelstvo je moralo prebroditi precej težak križev pot, da je doseglo odobritev novih pravil Vzajemne pomoči. Koliko je bilo intervencij s strani raznih nasprotnikov, kakšne osebe so se vse zavzemale za to, da nova pravila ne bi bila odobrena, o tem ne bomo govorili podrobno. Ugotavljamo le to, da so še danes na delu gotovi faktorji, ki rovarijo v Ljubljani in Beogradu proti sedanjemu vodstvu naše pomožne blagajne in proti onim temeljnim smernicam, ki vodijo in bodo vodile današnje načelstvo v borbi za ozdravljenje in okrepitve Vzajemne pomoči. Vemo, da ti faktorji še ne bodo prenehali s svojimi intrigami, vemo, da bodo našli še vedno sredstva, s katerimi bodo lahko najeli tu in drugje razne posredovalce, vemo pa tudi, da bodo ostali vsi ti poskusi brezuspešni. Delo naših prednikov nam je najboljši vzgled, kako ne smemo delati. To delo naših prednikov pa nam daje tudi najmočnejšo pobudo, da bomo šli in zmogli težko pot in dosegli s podporo našega članstva in kr. banske uprave v Ljubljani kot nadzorne oblasti skupni cilj vsega članstva, to je: krepko, dobro upravljano in vodeno, predvsem pa res pošteno in socialno Vzajemno pomoč.

Finančno stanje naše pomožne blagajne je danes skrajno težko, saj so bili zapravljeni milijoni na način, ki je koristil le posameznikom, ne pa naši ustanovi in njenim članom. Stanje je bilo tako obupno, da so nam tesni in dobrohotni ljudje svetovali likvidacijo Vzajemne pomoči. Ta nasvet smo odklonili in ga odklanjamo tudi danes. Vzajemna pomoč je pomožna blagajna malega našega človeka, ki je v njo investiral visoke zneske. Likvidacija te pomožne blagajne bi pomenila skoraj 100 % izgubo vsega tega denarja. Mi pa nismo prevzeli vodstva te pomožne blagajne v svoje roke, mi se nismo lotili tega težkega dela zato, da likvidiramo. Izvoljeni smo bili v načelstvo na obnem zboru, z izvolitvijo nam je

članstvo naložilo nalogo, da ozdravimo to našo skupno Vzajemno pomoč, z izvolitvijo smo to nalogo tudi prevzeli. Kot častni možje vemo, da je treba dolžnosti izvrševati vestno, zato odklanjamo misel na likvidacijo in bomo storili vse, da bo najširša javnost prepričana že v najkrajšem času ne samo o naši dobri volji, marveč tudi o naši moči in odločnosti, da dosežemo na vsak način in za vsako ceno svoj namen.

Ureditev finančnega stanja Vzajemne pomoči zahteva radikalnih ukrepov, če hočemo rešiti vsaj to, kar se še da rešiti. Vsled tega je znižalo sedanje načelstvo:

a) vsa posmrtninska zavarovanja, ki so bila sklenjena še pred revizijo in po starih pravilih za zneske nad 10.000 Din na fiksnih 10.000 Din, zvišala pa pri teh zavarovanjih čakalno dobo na dve leti,

b) vsa zavarovanja za doto, sklenjena po starih pravilih za zneske preko 25.000 Din na fiksnih 25.000 Din in zvišala čakalno dobo na 5 let.

Ta dva ukrepa sta bila brezpogojno potrebna, če nismo hoteli uničiti večine svojega članstva. Naj sledi dokaz: v času od 1. februarja 1932 do 30. septembra 1933 se je dogodilo toliko zavarovanih smrtnih slučajev, da bi morali plačati naši člani za te smrtne slučaje ca. 42.000.000 Din posmrtninskih prispevkov. Če bi se nadaljevalo poslovanje po principih bivšega načelstva in starih statutih, bi morali plačevati naši člani samo na posmrtninskih prispevkih ca. 2.300.000 Din na mesec! Člani naj si izračunajo sami, kako bi zmogli ta ogromna bremena. Sedanje načelstvo ve, da bi članstvo tolikih bremen ne zmoglo. Večina članov bi morala radi te preobremenitve odstopiti, člani bi tekom časa izgubili vsa svoja vplačila in tako bi bila Vzajemna pomoč v najkrajšem času uničena. Vemo, da je naše članstvo trezno in presodno in bo vsled tega odobravalo navedene naše ukrepe. Le potem njih je možno ozdraviti Vzajemno pomoč, le na podlagi takih ukrepov moremo članstvu nuditi in zagurati vsaj del tega, kar se jim je prvotno nudilo na papirju, pa se je izkazalo neizvedljivo ne samo vsled že od vsega početka zgrešene kalkulacije, marveč še bolj vsled ogromnih izgub, ki jih je utrpela naša pomožna blagajna po krivdi bivših svojih voditeljev. Brez dvoma bo to naše članstvo ne samo odobravalo to naše postopanje,

marveč nas tudi podpiralo s točnim izpolnjevanjem svojih obvez napram naši pomožni blagajni. Saj je to zavod, ki naj služi predvsem interesom članstva ter naj nudi temu članstvu pričakovano podporo takrat, ko je to članstvo podpore najbolj potrebno. To naše članstvo obstoja v pretežni meri iz malih ljudi brez premoženja, ki morajo dvakrat obrniti vsak dinar, predno ga izdajo. Posamezniki so šibki in ne pomenijo vsak zase ničesar. Če pa bodo ti naši člani povezani s skrajno disciplino in največjo vdanostjo skupni ideji in instituciji, potem bo ta institucija — naša Vzajemna pomoč predstavljala tako močan zavod in tako močno socialno ustanovo, kot si jo želi naše članstvo in kot jo želi ustvariti sedanje načelstvo. Pojdimo torej s složnimi močmi na složno, skupno delo.

Načelstvo.

Člani »Vzajemne pomoči« reg. pomožne blagajne v Ljubljani, se opozarjajo, da bodo prejeli v najkrajšem času 3 poštno polnočne in sicer eno za zaostanke na vpisnici, članarini in prispevkih. Celotni znesek bode označen na prvi strani polnočnice. Ostali dve polnočnici pa služita za redne mesečne prispevke za november in december 1933.

Nadalje je treba plačati prispevke, ki so bili izplačani za smrtne slučaje pred in za časa likvidacije. Zaostalo članarino do 1. aprila 1932. se terja za zavarovani znesek, kakor se je zavaroval. Od 1. aprila 1932. pa do 1. oktobra 1933. pa članarino le od tiste vsote, kakor je predvidena po novih pravilih pod točko 3-a 3.

V svrhu zamenjave starih polic naj člani iste predložijo čimprej, da se jim izdajo nove. Zamenjava se bo izvršila po možnosti takoj, najkasneje pa v teku enega leta. Vsled tega se članstvo v ljudo naproša, da je strpno radi vročitve novih polic, ker iz tehničnih ozirov ni mogoče tega ogromnega dela izvršiti preje. Člani, ki do sedaj še niso podali točnih podatkov o zavarovancu, naj store to čimpreje.

Od članarine pa, ki so jo vplačali nekateri člani že sedanjemu načelstvu za celotne zavarovane zneske, se jim bode preveč vplačana razlika vpisala v dobro in poračunala na rednih mesečnih prispevkih.

Vsi nadaljni podatki so pa razvidni iz izvlečka novih pravil.

Izvleček iz pravil

»VZAJEMNE POMOČI«

registrirane pomožne blagajne v Ljubljani, osnovane na podlagi zakona od 16. julija 1892., drž. zak. št. 202 ex 1892, odobrenih z odlokom kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani VIII. št. 5357—21 z dne 7. oktobra leta 1933.

Splošna določila.

§ 1.

Ime in sedež blagajne je: »Vzajemna pomoč«, reg. pomožna blagajna v Ljubljani.

Delokrog blagajne obsega ozemlje Dravske banovine.

Namen blagajne: A. Izvajanje zavarovanja za slučaj poroke v korist 3 oseb po točki 5 §-a 1, zak. od 16. 7. 1892. B. Izvajanje zavarovanja za slučaj od smrti (pogrebne) po točki 2, §-a 1, zak. od 16. 7. 1892. Člani pa morajo zavarovati pogrebno tudi svojim zakonskim drugom in ožjim v njih rodni binski zvezi ali vsaj v razmerju pogodbenega in dejanskega podpiranja živčim sorodnikom z njihovim pismenim pristankom, glede katerih morajo biti podana vsa ona svojstva za vstop v blagajno kakor za vstop člana.

Spekulativna zavarovanja kakršnekoli vrste so nedopustna.

Članstvo.

§ 2.

Izreden član blagajne postane vsakdo, kdor plača enkratni prispevek Din 100 (sto dinarjev).

Ustanovni član blagajne postane vsakdo, kdor plača enkratni prispevek Din 200 (dvesto dinarjev).

Prispevki izrednih in ustanovnih članov se smejo uporabljati izključno za podporo siromašnim članom, ki nimajo pridobitne zaposlitve, in za občne koristne in dobrotne namene, na primer za ustanavljanje čitalnic, knjižnic itd., za to vrsto dohodkov in izdatkov vodi blagajna posebne račune in posebne knjige.

Reden član blagajne postane vsaka samoupravna oseba, ki sklene zavarovanje po določenih tega statuta. Kolikor zavarovani sklene ena oseba, za toliko članov ona šteje.

Za dosego rednega članstva je potrebna lastno-ročno podpisana pristopna izjava (zavarovalna poudba), katere mora vsebovati: a) Ime, priimek in točen naslov pristopajočega člana (kontrahenta). b) Točne rojstne podatke, spol, stan, poklic, naslov — pri zavarovanju za slučaj smrti tudi opis zdravstvenega stanja — osebe, katero hoče član zavarovati (zavarovanca) z obrazložitvijo potrebe zavarovanja (preskrba, sorodstvo, skupno gospodinjstvo, skupno gospodarstvo itd.). c) Vrsto in razred zavarovanja (zavarovano glavnicno) in naslov osebe (namenbenika), kateri je blagajna dolžna izplačati zavarovano glavnicno po nastopu zavarovane dogodka.

Za odklonitev članstva blagajna ni dolžna navajati vzrokov. Blagajna sme zahtevati na stroške člana dokaze o rojstnih podatkih in zdravstvenem stanju zavarovance, kakor tudi o drugih podatkih, ki so potrebni za sklenitev zavarovanja.

Članstvo in zavarovanje se prične z dnem sprejema po načelstvu blagajne, ako je do tedaj vpisnina plačana. V nasprotnem slučaju pa z dnem plačila vpisnine.

Članska izkaznica služi kot dokaz članstva in sklenjenega zavarovanja. V njo se beležijo vsi bistveni podatki o članstvu in zavarovanju. Članska izkaznica mora vsebovati izvleček splošnih in zavarovalnih pogojev. Duplikat za izgubljeno in amortizirano člansko izkaznico izda blagajna proti povrnitvi stroškov.

Članstvo in zavarovanje preneha: a) S smrtjo, izstopom in izključitvijo člana (kontrahenta). V teh slučajih sme zahtevati član oziroma njegov pravni naslednik 50% vsakokratnih premijskih rezerv kot odkupnino, ako je zavarovanje obstojalo najmanj polna tri leta. V slučaju smrti člana se sme tekom 4 mesecev z odobritvijo blagajne zavarovanje nadaljevati po določenih tega statuta. b) Z nastopitvijo zavarovanega dogodka.

Kapitalizacija in upostavitve zavarovanja ni dopustna, pač pa sme član dobiti posojilo do višine odkupnine. Obresti za posojila se plačajo letno naprej.

Izključitev člana se sme izvršiti samo: a) Ako kljub dvakratnemu opominu ne izpolni v predpisnem terminu članskih dolžnosti. b) Ako je dosegel članstvo na podlagi neresničnih bistvenih podatkov. V tem slučaju izgubi član vse pravice in po tem statutu v korist blagajne, ako zavarovanje ni obstojalo polna 3 leta. V slučaju dokazane prevare izgubi član vse pravice po tem statutu brez ozira na trajanje zavarovanja.

Stroški opominov obremenjujejo člana.

Zavarovalni pogoji.

§ 3.

Zavarovana glavnicna znaša pri zavarovanju:

A. Za slučaj poroke:

v razredu I.	Din 5.000—
v razredu II.	Din 10.000—
v razredu III.	Din 15.000—
v razredu IV.	Din 20.000—
v razredu V.	Din 25.000—

B. Za slučaj smrti:

v razredu I.	Din 2.000—
v razredu II.	Din 4.000—
v razredu III.	Din 6.000—
v razredu IV.	Din 8.000—
v razredu V.	Din 10.000—

Ista oseba sme biti večkrat zavarovana, vendar vsota vseh zavarovanih glavnice ne sme presegati zneskov V. razreda.

Karenčna doba za dosego zavarovane glavnice znaša pri zavarovanju: A. Za slučaj poroke 5 let. B. Z slučaj smrti 1 leto. V drugem letu zavarovanja plača blagajna samo polovico zavarovane glavnice. Od tretjega leta dalje izplača blagajna celo zavarovano glavnicno. Karenčna doba se računa od dneva, katerega določijo načelstvo v članski izkaznici.

Višina vpisnine znaša pri zavarovanju: A. Za slučaj poroke 1% zavarovane glavnice. B. Za slučaj smrti po sledeči tabeli:

Pristopna starost let	Razred in zavarovana glavnicna				
	I.	II.	III.	IV.	V.
20—24	2000	4000	6000	8000	10.000
25—29	17	34	51	68	85
30—34	19	38	57	76	95
35—39	22	44	66	88	110
40—44	25	50	75	100	125
45—49	29	58	87	116	145
50—54	33	66	99	132	165
55—59	37	74	111	148	185
60—64	42	84	126	168	210
65—70	48	96	144	192	240
	53	106	159	212	265

Višina mesečne članarine znaša po sledeči tabelah: A. Zavarovanje za slučaj poroke:

Pristopna starost let	Razred in zavarovana glavnicna				
	I.	II.	III.	IV.	V.
0	5000	10.000	15.000	20.000	25.000
1	13	26	39	52	65
2	15	30	45	60	75
3	16	32	48	64	80
4	18	36	54	72	90
5	20	40	60	80	100
6	23	46	69	92	115
7	26	52	78	104	130
8	29	58	87	116	145
9	34	68	102	136	170
10	40	80	120	160	200
preko 10	48	96	144	192	240
	60	120	180	240	300

Članarina se plačuje mesečno v naprej in sicer najkasneje do 10. vsakega meseca: za mladoletnike do izpolnjenega 16. leta starosti, za polnoletne polnih 5 let. V vsakem slučaju traja plačevanje članarine najmanj polnih 5 let. Po tem terminu postane zavarovanje premij prosto. Po 5 letih odkar je zavarovanje postalo premij prosto, mora blagajna zavarovano glavnicno izplačati tudi v slučaju, da se zavarovane ni poročil.

B. Zavarovanje za slučaj smrti:

Pristopna starost let	Razred in zavarovana glavnicna				
	I.	II.	III.	IV.	V.
20—34	2000	4000	6000	8000	10.000
35—44	2	4	6	8	10
45—49	3	6	9	12	15
50—54	4	8	12	16	20
55—59	5	10	15	20	25
60—64	7	14	21	28	35
65—70	9	18	27	36	45
	11	22	33	44	55

Članarina se plačuje mesečno v naprej in sicer najkasneje do 10. vsakega meseca do smrti zavarovane.

Višina mesečnih zavarovalnih prispevkov se določi vsako leto posebej in sicer z ozirom na prijavljeno število porok in smrtnih slučajev ter bilancno stanje blagajne. Višina zavarovalnih prispevkov se mora odmeriti tako, da ima blagajna v vpisanih članarinah in zavarovalnih prispevkih po principih zavarovalne tehnike in verjetnostnega računa polno kritje za vse zavarovalne obveznosti po tem statutu, kakor tudi za upravne stroške. Mesečni zavarovalni prispevki se razdelje med člane sorazmerno njihovi članarini. Za potrebe smrtnih slučajev prvega leta se mora predpisati dodatek članarine v višini največ polovice članarine.

Blagajna sme predpisati pri posameznih izjemnih slučajih posebne mesečne premije mesto članarine in zavarovalnih prispevkov. Posebne premije se določijo ob sklepu zavarovanja enkrat za vselej in sicer po principih zavarovalne tehnike in verjetnostnega računa z ozirom na kvaliteto rizika.

Plačevanje članarin, prispevkov in premij se začne 1. dne v mesecu po sklenitvi zavarovanja. Dokler članstvo ne preneha, oziroma dokler zavarovanje ne postane premij prosto, je član dolžan plačevati vse predpisane prispevke, premije, članarine.

Zastava, cesija in obremenitev članskih pravic se sme izvršiti samo z vednostjo blagajne.

Izplačilo zavarovane glavnice izvrši blagajna takoj, čim dobi dokaze ob stroških člana o nastopu zavarovanega dogodka in o izpolnitvi vseh članskih dolžnosti (predložitev članske izkaznice, poročnega lista, rojstnega lista, mrliškega lista, potrdila o plačevanju zadnjih mesečnih članarin, zavarovalnih prispevkov, premij itd.).

Zavarovana glavnicna se ne sme izplačati osebi, za katero je sodno dokazano, da je zakrivila smrt zavarovance, ali pa da je bila soudeležena pri njej. V tem slučaju zapade zavarovana glavnicna v celoti blagajni.

Zastava, cesija in zaplenitev zavarovane glavnice po njeni zapadlosti nima pravne moči, razen v slučaju alimentacij in v njihovi višini.

Zastaranje: vse pravice iz tega zavarovanja zastarajo v 3 letih po zapadlosti.

Vsa vplačila (vpisnine, članarine, zavarovalni prispevki itd.), se morajo izvršiti direktno pri blagajni ali pa potom Poštne hranilnice. Kakršnakoli vplačila potom zaupnikov so nedopustna.

Način volitve delegatov: Volitve delegatov razpiše načelstvo pred potekom poslovne dobe ter odredi dan volitev in dan štetja glasov. Istočasno z razpisom volitev razpusti imenik članov — volilnih upravičencev — po stanju določenega dne, ter imenuje volilno komisijo. Volilno komisijo vodi predsednik načelstva ali njegov namestnik. Razven njega so v komisiji še 4 člani, ki jih izbere načelstvo izmed blagajničnih članov, kateri pa niso niti člani načelstva niti nadzornega odbora. Reklamacije proti volilnemu imeniku je vložiti tekom 8 dni po razpoložitvi. Če se zahteva opis volilca, mora reklamacija vsebovati datum in številko tozadavne

članske izkaznice. Proti rešitvi reklamacij po volilni komisiji ni ugovora. Med potekom reklamacijske dobe in dnevom štetja glasov mora preteči najmanj 10 dni. Voli se z nadpolovično večino z obveznimi kandidiranimi listami. Kandidatne liste morajo biti pisane na službenih tiskovinah, ki so na razpolago pri volilni komisiji. Kandidatne liste z imeni kandidatov in označbo vrstnega reda vsakega kandidata morajo biti predložene volilni komisiji tekom reklamacijske dobe. Kandidatna lista mora obsegati 24 kandidatov in 24 namestnikov. Na kandidatni listi smejo biti pisane samo osebe, ki imajo volilno pravico. Kandidatno listo mora predložiti najmanj 50 volilcev. Predlagatelji morajo lastnoročno in čitljivo podpisati kandidatno listo, enako tudi kandidati izjavo, da soglašajo s svojo kandidacijo, oziroma morajo priložiti tako izjavo kandidatni listi. Podpis oziroma izjavo kandidatov se ne štejejo v število predlagateljev kandidatne liste. Kandidatne liste, ki ne odgovarjajo gorenjim predpisom, mora volilna komisija razveljaviti. Ravno tako se morajo razveljaviti kandidatne liste, glede katerih se ugotovi, da nosijo ponarejen podpis in to tudi, če bi bila lista že potrjena in objavljena. Kandidatne liste nosijo ime prvo navedenega kandidata. Kandidatne liste morajo biti potrjene in objavljene najmanj 8 dni pred volitvijo, oziroma dnevom štetja glasov. V istem roku morajo biti volilcem dostavljene glasovnice, ki jih izpolnjenе vrnejo volilni komisiji najkasneje do opoldne dneva, katerega se vrši štetje glasov. Glasovnice morajo biti opremljene tako, da je zanjajčena tajnost glasovanja. Ako je bila vložena samo ena kandidatna lista, veljajo v slučaju njene potrditve v isti navedeni kandidati in namestniki kot izvoljeni ter odpade razpustljanje in oddajanje glasovnic. O izvršeni volitvi se sestavi zapisnik, katerega podpisajo vsi člani volilne komisije. Zapisnik mora obsegati rezultat glasovanja, imenik izvoljenih kandidatov in njihovih namestnikov. Glasovnice se morajo zapечатene shraniti do prihodnjih volitev delegatov. Delegatom in namestnikom izda načelstvo legitimacije, s katerimi se jim da pravica udeležbe na občnem zboru. Mandat delegatov preneha: 1. Ako izgubi volilno pravico. 2. Ako se odreče mandat. 3. Ako umre. 4. Ako enkrat nepravilno izostane od občnega zbora. 5. Ako ga načelstvo radi delovanja proti interesom ali ugledu blagajne izključi. Proti izključitvi je dopusten priziv na občni zbor, kateri končno veljavno odloča. V takih slučajih stopi na izpraznjeno mesto po vrstnem redu najbližji namestnik.

Volitve delegatov se izvrše vsakih 5 let. Občnemu zboru je pridržana pravica: 1. Voliti članske načelstva. 2. Voliti članske nadzorne sveta. 3. Voliti razsodišča. 4. Končno veljavno sklepati o bilanci, letnem poročilu in razrečitvi članov načelstva, nadzornega odbora in razsodišča. 5. Sklepati o spremembi statuta in o razpustu blagajne. 6. Sklepati o načinu upravljanja premoženja in dotaciji vseh fondov. 7. Določevati odškodnine članom načelstva in nadzornega odbora. Vsak član ima pravico občnemu zboru staviti predloge z nasveti, katere morajo javiti načelstvu najkasneje 8 dni pred občnim zborom. Dotični člani se smejo udeležiti občnega zbora in svoje predloge zagovarjati in utemeljevati.

Cene kmetskih pridelkov drugod

(Majhen pregled)

»Poročilo« Bavarske kmetske zbornice poroča o bavarskem kmetijstvu za mesec september 1933 in pravi, da žitna kupčija ni bila posebno živahna, kajti nihče se noče pre nagliti, ker ima biti objavljen pravilnik zakonov o ureditvi trga in cen kmetskih pridelkov v nameri, da se štiti pridelovalca pred izkoriščanjem. Poročilo navaja, da so se cene za pivovarski ječmen in za oves izboljšale. Na živinskih trgih je prigon narastel, kljub temu pa so zaradi vladnih ukrepov cene ostale trdne. Samo za slabša teleta je cena samoposebi razumljivo slaba. Cene masla so trdne, istotako mleka, cene sira pa še niso ugodne. Cene za jajca so se vstale.

Na berlinskem trgu je sredi oktobra 1. l. cena za 100 kg na debelo za:

pšenico po 318—340 Din,
pivovar. ječmen . . po 342—354 Din,
pšenično moko . . po 558—576 Din.

Jedilni krompir je v Nemčiji, ker ga prideluje v masah, v ceni do 70 Din za 100 kg.

V Monakovem so bila sredi oktobra 1933: pitna, štampilirana jajca na debelo po 150 do 2 Din komad; bavarska kmetska jajca na debelo po 150 Din komad; bavarska v apno vložena jajca na debelo po 130 Din komad; sveža tuja jajca iz vzhodnih držav na debelo po 150 Din.

Občen zbor je sklepčen, ako je navzoča vsaj polovica vseh delegatov. V nasprotnem slučaju je sklicati ponovno občni zbor tekom 14 dni z istim dnevnim redom, ki je sklepčen ne glede na število navzočih delegatov. Ponovni občni zbor se sklicuje na isti način kot občni zbor. Tozadevno veljajo določila prvega odstavka §-a 5. tega statuta. Delegati zastopajo na občnem zboru vse člane blagajne.

Prehodna določila.

§ 14.

Prevedba dosedanjih članov »Vzajemne pomoči« se izvrši ex offio in sicer po načelu, da se vse pridobljene pravice v okviru tega statuta ohranijo. Vsaka stara članska izkaznica se nadomesti z novo in sicer takole: dosedanje zavarovane glavnice se nadomestijo z novimi in sicer pri zavarovanju:

A. Za slučaj poroke:

Din	Din
Glavnice preko 25.000— v V. razred na 25.000—	
Glavnice preko 20.000— v IV. razred na 20.000—	
Glavnice preko 15.000— v III. razred na 15.000—	
Glavnice preko 10.000— v II. razred na 10.000—	
Glavnice preko 5.000— v I. razred na 5.000—	
Glavnice izpod 5.000— ostanejo neizpremenjene.	

B. Za slučaj smrti:

Din	Din
Glavnice preko 10.000— v V. razred na 10.000—	
Glavnice preko 8.000— v IV. razred na 8.000—	
Glavnice preko 6.000— v III. razred na 6.000—	
Glavnice preko 4.000— v II. razred na 4.000—	
Glavnice preko 2.000— v I. razred na 2.000—	
Glavnice izpod 2.000— ostanejo neizpremenjene.	

Prevesti se morajo tudi oni dosednji člani, kateri so prekoračili 70. leto starosti, kakor tudi oni, ki nimajo pismenega pristanka od strani zavarovanja po §-u 1. odst. 2. tega statuta.

Prevedba dosedanjih članov se mora izvršiti v enem letu od dneva, ko stopi ta statut v veljavo.

Vračunanje zavarovanih let: Vsakemu članu se vračuna ob izstavitvi nove članske izkaznice v zavarovanje čas od dneva, ko je prijavil svojočasni vstop k »Vzajemni pomoči«. Temu skladno se morajo računati karenečne dobe. Za čas od 1. IV. 1932. pa do dneva, ko stopi ta statut v veljavo, plačajo člani staro članarino po novih razredih.

Višina mesečnih članarine dosedanjih članov znaša pri zavarovanju: A. Za slučaj poroke po tabeli §-a 3. tega statuta. B. Za slučaj smrti brez ozira na starost zavarovane 1% nove zavarovane glavnice.

Višina mesečnih zavarovalnih prispevkov dosedanjih članov se določa po prvi bilanci, katere se mora predložiti kr. banski upravi v odobritev.

Višina terjatev pasivnih članov, katerih zavarovani dogodki so nastopili v času od 1. IV. 1932 do dneva, ko stopi ta statut v veljavo, se določijo po prevedbi z ozirom na nove razrede. Tekom 20 mesecev mora blagajna izplačati polovico vsake posamezne terjatve. Pri izplačevanju pridejo oni člani najprej na vrsto, katerih zavarovani dogodki so se najprej dogodili, za ostalo polovico terjatev mora blagajna sestaviti sanacijski načrt tekom 20 mesecev.

V nadrobni prodaji so bila bavarska kmetska jajca skoraj po 2 Din, inozemska po Din 160 do 2—, farmska pa po Din 234 do Din 261 komad.

Surovo maslo je 13. t. m. notiralo v Berlinu na debelo: prvovrstno po 45/36, drugovrstno po 43/20 Din kg.

Koncem septembra t. l. so bile cene na živinskem trgu v Berlinu v Kölnu

	kg povprečno po
za prašiče	Din 16'38 Din 16'38
za vole	Din 10—
za krave (debele)	Din 8'50 Din 6'84
za teleta	Din 13'14

Pri preračunavanju nemške marke v dinarje smo vzeli za podlago: 1 marka = 18 Din.

To stanje in izboljšanje cen beležimo zato, ker je sistematična briga vlade za ureditev kupčije, trga in za izboljšanje cen na korist pridelovalca prinesla vidna izboljšanja in si nemški kmet obljublja boljše bodočnost.

Po stanju naših navedb je možno presojati, kakšne izkupičke dosegajo naši izvozniki.

Koliko pa pri nas kmet dobi za svoje pridelke, čeprav jih porabnik končno le drago plača.

Vsaka resna, sistematična briga rodi uspeh!

in pokazali nekoliko ambicije v stremljenjih, da se osvobodijo tujege nepotrebnega posredništva in da so v svojem poslovanju navezali z inozemskimi centri direktne stike. Če pozorno premostimo naš povojni razvoj, vidimo, da se hodijo še danes mnogi naši trgovci po nizko klanjati agentom in komisijarjem na Dunaj in Trst, ki v sladkem brezdelju izkoriščajo to našo nesamostojnost, kujejo iz te naše desorganiziranosti, pasivnosti in neborbenosti kapital in živijo dobro na naš račun, na račun našega konzumenta. Žal moramo ugotoviti, da smo mi tisti, ki alimentiramo ta inozemska središča še danes. Nikdar se niso vprašali naši trgovci, ali ni že prišel čas, da se vsaj v strokah, kjer je to mogoče, postavimo na lastne noge. Ali naj ta nepotrebna odvisnost in hlapčevska uslužnost traja večno? Smatramo, da je pač potrebno, da pride naš nacionalni trgovec do zavesti in prepričanja, da se da živeti tudi brez miloščne teh inozemskih posredništev, da se je treba le strniti v enotno fronto. Na ta način se bodo prav kmalu vloge zamenjale v našo korist.

Kar je tipično za slovanske narode in se nam baš na gospodarskem polju najbolj maščuje, je nesloga in pomanjkanje smisla za solidarnost. Pri takih razmerah ni tuje pretežko izigravati enega proti drugemu in izkoriščati našo prepirljivost in ozkoprsnost v lasten prosep. Koliko hlapčevstva je še v naših ljudeh, vidimo najbolje, ako vpoglebamo v trgovsko korespondenco nekaterih trdk. Sramujejo, ženeirajo se lastnega jezika in se trudijo v potu svojega obraza, da če tudi s hibami, napišejo posredniku pismo v blaženi

nemščini. Takim nezavednim trgovcem se zdi nemogoče, da bi odgovorili slovensko, da bi dali onim, ki živijo od našega posredništva, razumeti, da se hočejo otrestiti pomizovalne vloge slug.

Najbolj žalostno pa je poglavje slamatih mož. Koliko naših ljudi se ga za sladke besede, mnogokrat celo brez vsake materialne koristi najeti za to, da dajo svoje ime in obrtno pravico na razpolago tujim trdkam, ter tem tako pomagajo, da dosežejo ono, kar bi direktnim putem nikdar ne mogli doseči.

Ni mržnja do tujcev, ki nam dikтира te odkritosrčne besede spoznanja in priznanja. Zavedamo se dobro, da je trgovina internacionalna, in baš radi tega ni potrebno nikako hlapčevanje. Samim sebi smo dolžni samospoznanja, samospoštovanja — to in ničesar drugega ne zahtevamo. Samospoštovanje pa smo dolžni narodu, državi in sebi.

Ta kratka razmotrivanja nam v zadostni meri dokazujejo, da smo še precej oddaljeni od tega, kar nam dikтира naša narodna zavest in spoštovanje do samega sebe. Dokazujejo nam, da žrtvujemo na ljubo svojim slabostim in svoji nesamostojnosti mnogo materialnih koristi na škodo nacionalnega dohodka in naše nacionalne skupnosti. Smatramo, da je že prišel čas, ko bo treba s to pasivnostjo prelomiti, ker pred zgodovino ne moremo in nečemo več zanjo odgovarjati.

Vi niste med fistimi, ki z neplačevanjem naročnine uničujete „Pohod“!

Nacionalizem in kmet

Vemo, da marsikomu ni prav, ker se brigamo za kmetijstvo in za izboljšanje življenjskih razmer kmeta. Se manj je nekaterim prav, ker kmeta z našim pisanjem dramimo k pravemu spoznanju. Zato ne pozabijo izkoristiti vsako priložnost, da nas kjerkoli postavijo v neugodno luč. So to največ ljudje globokih žepov in obilnih teles, ljudje z neuto-lajljivim hrepenenjem ali po denarju, ali po oblasti, ali po obojem. Mastno živijo od nezavednosti in strahopetnosti ljudske množice, ki si jo čimdalje bolj zaslužujejo, da bi mogli še več iztisniti iz nje. Z lepimi, a neobčutenimi besedami in praznim srcem slepijo množico, da lažje v kalnem ribarju. Nimajo ne srca ne volje, da bi množici pomagali, gre jim za to, da utrjujejo sebe in koristijo predvsem sebi. Tem pomagajo razni zaslepljenci, ki so morda dobri ljudje, toda preneumni, da bi stvar spoznali in se zavedli, da niso čisto nič drugega kot pripraga junakom in poštenjakom ribarstva v kalnem.

Slikajo nas kot neke prismojene oboževalce idola, ki se mu pravi Domovina in Narod, ki ju oni poznajo samo tedaj, če jih lahko molzejo in ki ju ne gledajo s takimi očmi kakor mi, ali pa nas zlobno slikajo za pretepače, kar odločno nismo in nam nima kdo kaj očitati, še manj pa dokazati.

Kaj smo in kaj hočemo?

Predvsem smo neodvisni od vsakogar, mislimo samo s svojo glavo ter delamo po svojem sre in razumu. Služimo samo koristim domovine, množice kot celote, ljubimo in spoštujemo domovino, ker domovina smo mi, množica, in pa, ker spoštujemo same sebe kot človeka. Zase ne iščemo ničesar, najmanj pa korist. Množici hočemo prav in dobro, ker hočemo, da bodi vsakemu posameznemu delavoljubnemu članu našega rodu po človeško prav in dobro. Predvsem ne trpimo krivice in boli nas beda naroda.

Mi hočemo, da vlada mir, red, poštenje, zakonitost, varnost lastnine in pravica dela. Ne trpimo, da bi vsako leto bil tisti, ki dela in ustvarja — okraden sadov svojega truda in živel bedno življenje, medtem ko mnogi, ki ne delajo, mirno in nemoteno uživajo, kar so ugrabili delovnim. Hočemo enakosti pri pravicah in dolžnostih, pri delu in napredku za vse!

Stvarni ljudje smo, ne sanjači, življenje gledamo in vidimo tako kot je. Pod nobenim pogojem in za nobene zaklade sveta ne pri-trjujemo stvarem, ki niso prave, pa naj jih izvaja kdorkoli.

Besede — strah — ne poznamo, naša pot je čista in ravna!

Prvo so nam pripadniki našega rodu. Njih dobrobit in vsestranski napredek kot celote nam je v prvi vrsti na sre. Zato tuju ne dovoljujemo sebičnega izkoriščanja našega rodu in zahtevamo od njega, če živi med nami, da po pravici in poštenju prispeva k dobrobiti našega rodu in da ga spoštuje tako

kot mi. Tujega nismo lačni, od našega pa ne popuščamo niti za las.

Korist Domovine in Naroda je temelj vsemu našemu hotenju in brezpogojno nesebičnemu delu, za katerega ne iščemo ne plačila, ne časti. Hočemo človeka vrednega življenja za vsakega pripadnika našega rodu, pobijamo krivico, nepoštenje, korupcijo in druge izrodke ter nepravilnosti. Vse to pobijamo neustrašeno in bomo vse to tudi odpravili, tudi če bi nas to stalo še takih žrtv. Jezero krvi smo nacionalisti že dali za dobro svoje domovine in če treba, dali jo bomo še!

Za nalogo si postavljamo dalje tudi bujenje in dramljenje množice, da odpre oči in spomaga odstraniti vse, kar je gnilega. Ako se množici slabo godi, je to kazni in glas Usode za njeno zaspanost, brezbriznost, neednost, sebičnost in hlapčevstvo. Usoda nikoli ne tepe izkoriščevalcev in jih ne kaznuje, ker ti so njen bič, s katerim bije izkoriščane tako dolgo, da se zdramijo in glasno povedo, da se ne pustijo več vklepiti in izkoriščati. V tem našem delu smo nacionalisti — pomočniki višje sile, glasniki Usode, ki hočemo, da bi življenje biča kmalu ne bilo več potrebno.

Naše orožje: pamet, volja, pravičnost, človečnost — je močnejša kot katerikoli drugo.

Nočemo kmetu peti hvale, kakor mu jo pojejo drugi zato, da ga lažje preslepijo in omrežijo. Hvale danes tudi ne zasluži. Povdarimo pa, da je kmet pri nas velikanska, toda speča večina našega rodu. Priznamo tudi, da je od uspeha njegovega dela ter od njegove življenjske dobrobiti odvisen uspeh dela in življenjski dobrobit tudi vseh tistih poštenih, delovnih ljudi, ki niso kmetskega stanu.

Kmet je temelj domovini, toda ta temelj ni zdrav vsled okoliščin, v katerih živi. Priznamo kmetu vse, kar mu po pravici gre, toda od njega zahtevamo, da je človek, ki mu je Bog dal možgane in da je možak. Tudi on sam se mora zganiti za to, da bo bolje. To je dolžan sebi in celemu narodu. V nas bo našel zveste, nesebične pomočnike.

Kmet, sedaj nas poznaš! Vedi, da nas je ogromno veliko, čeprav se nagibaš k misli, da pravih ljudi ni več. Vedi, da so množice tvojih zavednih stanovskih tovarišev med nami, vedi, da smo vsi nacionalisti kmetski sinovi. Ne sklanjaj glave. Dvigni jo in hoti živeti življenje, vredno človeka.

Mi ti vsega tega ne pripovedujemo zato, da bi te zvabili, nego zato, da izveš, kdo smo in kje ob vsakem času najdeš pomoč. Čas prihaja, krivičnike obhaja strah, mi pa korakamo — samo naprej!

Za nas je jugoslovanstvo gotova stvar; gre nam samo za socialno pravično ter ekonomsko dobro ureditev države

Za zaščito vlagateljev

I. društvo za zaščito vlagateljev v Ljubljani javlja svojim članom, da se je preselilo iz Resljeve c. 5 v Selenburgovo ul. 3/I. Uradni dnevi so vsak ponedeljek, sredo in soboto (izvzemši praznike) od 10.—12. ure.

Vsem vlagateljem! Razvoj težkih gospodarskih razmer vas ponovno kliče, da strnete svoje vrste v svojo samopomoč v lastni močni organizaciji. V vseh važnejših zadevah našega denarništvaja naj imajo prvo in odločilno besedo vlagatelji, ker so oni vendar činitelj, ki daje gospodarskemu organizmu prepotrebno kri. Ker je usoda našega denarništvaja v bodočnosti zelo nejasna, si morajo tudi vlagatelji-varčevalci pravočasno zagotoviti možnost samoobrambe, katero jim lahko nudi samo lastna organizacija! Zato pozivamo vse vlagatelje, da vsak v svojem krogu agitira

za društvo! Vlagatelji naj neodložajo v vseh denarnih zavodih, oni naj sodelujejo pri zakonodaji za denarne zavode, oni naj bodo stalno obveščeni, kako dela njihov denarni zavodom zaupani denar, kdo in kako ga upravlja itd. To delo pa lahko uspešno vrši samo močna organizacija vlagateljev samih. Zato javite takoj svoj pristop k društvu po dopisnici, nakar vam pošljemo pravila, člansko izkaznico in položnico za nakazilo članarine (20 Din letno).

Imamo podjetja, ki dobivajo državne dobave, zaposlujejo pa izključno tuje inozemske moči

„POHOD“ živi samo od naročnine!

Z neplačevanjem naročnine uničujete „Pohod“!